

KRONIKA PZKO

1995

STYCZEŃ 1995

Ten rok ogłosiliśmy Rokiem Kultury Ludowej. Właśnie trudności roku minionego i niejasna perspektywa czy będzie lepiej w tym, powinna zmobilizować Związek do obrony i rozwijania wartości, które pozwolą nam zachować naszą tożsamość narodową. „Głównymi założeniami RKL powinny być: 1.- aktywizacja całego terenu związkowego, między innymi przez nawrót do sprawdzonych i stale interesujących form działalności, 2. – kształtowanie postaw, świadomości poprzez uświadamianie znaczenia kultury, w tym i ludowej, w historii i współczesności cieszyńskiego regionu, 3. – upowszechnianie cieszyńskiej kultury ludowej również na zewnątrz naszego środowiska, szerzenie informacji o nas, o naszych dziejach i czasie obecnym za pomocą środków medialnych, 4. – potraktowanie RKL jako systemu działań – włączyć się do tego i połączyć swe wysiłki powinni wszyscy: związkowcy, szkoły, przedszkola, Macierz i Harcerstwo. Kultura ludowa powinna integrować całe środowisko twórcze. Wszystkie działania ZG, jego struktór, ogniw terenowych, powinny zmierzać do ożwienia ducha patriotyzmu, uwierzenia w racje swej tożsamości”. Te właśnie założenia, ujęte tutaj w dużym skrócie, przedstawiła Sekcja Folklorystyczna ZG.

WYSTAWA POLACY NA ZAOLZIU – została otwarta 2. 1. W Bibliotece Regionalnej w Karwinie-Frysztacie. Ekspozycja przygotowana przez ZG PZKO była już prezentowana 4-krotnie w Plsce w roku 1993. Celem wystawy jest pokazanie losów Polaków zamieszkujących część Śląska Cieszyńskiego, zwanego Zaolziem. Prezentowane są dokumenty ilustrujące życie naszego społeczeństwa od połowy XIX wieku po dzień dzisiejszy. Autorem scenariusza jest historyk, dr. Stanisław Zahradnik. Ekspozycja była do 25 stycznia.

JUBILEUSZ 80-lecia obchodził 3. 1. Ks. Ks. Krzystek ze Skrzeczonia, niezwykle społecznik i organizator życia kulturalnego. Od lat młodziemczy, jeszcze przed wojną, zaangażowany w ruch harcerski i młodzieżowy. Z chwilą powstania PZKO w różnych funkcjach kulturalno-oświatowych we władzach Związku. Najbardziej popularny w teatrze amatorskim: był reżyserem i aktorem, organizatorem kursów teatralnych.

Przez 35 lat prowadził w MK PZKO w Skrzeczoni zespól teatru amatorskiego „Świt”, 10 lat był kierownikiem artystycznym zespołu estradowo-kabaretowego „Andrusi”, ponad 45 lat był członkiem chóru „Hasło” w Miejscowym Kole. Uhonorowany najwyższymi odznaczeniami związkowymi i wpisem do Złotej Księgi PZKO, Złotą Odznaką Polskiego Związku Chórów i Orkiestr w Warszawie, Złotą Odznaką Ministerstwa Kultury Republiki Czechosłowackiej.

XVII. BAL GOROLSKI – zorganizowali w Mostach k. Jabłonkowa zespól regionalny „Górole” i MK PZKO, w sobotę 7 stycznia. O godz. 17-ej zaprezentowały się kapele i zespoły taneczne z Zaolzia, Zakopanego, ze Słowacji-ze Skalitégo i spod Tatr, z południowej Morawy, z Ostrawy i Hawierzowa. Potem już „Kamraci” z Błędowic rozpoczęli zabawę balową „chodzonym”. Bawiło się ponad 400 uczestników, wszyscy na ludowo. Było to właściwe rozpoczęcie Roku Kultury Ludowej.

KOMUNIKAT – 10 stycznia spotkali się w siedzibie ZG PZKO prezes ZG i dyrektor Biura z prezesem Rady Polaków Jerzym Jurą. Omawiano zasadnicze kwestie dotyczące bieżącej sytuacji wśród Polaków i zastanawiano się nad sposobami współdziałania przed sejmikami gminnymi i Ogólnym Zgromadzeniem Kongresu Polaków. Podkreślano pilną konieczność zintegrowania sił społecznych polskiej mniejszości. Obaj prezesi wykazali zbieżność poglądów na temat niezbędnych zmian w Statucie Kongresu Polaków. Uczestnicy spotkania podkreślili wyjątkową atmosferę wzajemnego zrozumienia, poszanowania i uczciwości w wyrażaniu myśli, która panowała podczas rozmów. Komunikat z tego spotkania pojawił się w GL 12 stycznia.

WPISY DO ZŁOTEJ KSIĘGI PZKO – w uznaniu zasług i dziękując za długoletnią działalność na rzecz Związku i społeczeństwa, dokonano 11 stycznia uroczystego Wpisu zasłużonych działaczy: Adolfa Ondrusza z Orłowej-Łazów, Władysława Milerskiego i Emila Marcinka z Czeskiego Cieszyna, Alojzego Babińskiego z Lutyni Dolnej. Do nich dołączył Władysław Oszelda z Cieszyna, nestor polskich dziennikarzy, zasłużony propagator naszego środowiska, ojciec duchowy związkowych klubów propozycji. W tym dniu złożono też życzenia 80-letniemu Józefowi Kazikowi, działaczowi w ruchu spółdzielczym, w PZKO, członkowi Sekcji Historii Regionu, prezesowi Klubu Więźniów Mauthausen-Gusen.

PREZYDENT LECH WAŁĘSA – odwiedził 18 stycznia Zaolzie. Na zakończenie dwudniowej, państwowej wizyty w Republice Czeskiej spotkał się z przedstawicielami polskiego społeczeństwa w auli polskiego gimnazjum w Cz, Cieszynie. Około 200 osób wysłuchało przemówienia prezydenta, potem wywiązała się dyskusja. Zadawano prezydentowi Wałęsie pytania, głównie na temat stosunków przygranicznych, czesko-polskich, udrożnienia granicy, zwrotu majątków polskich organizacji, odszkodowań dla zaolziańskich ofiar wojny. Odpowiedzi były, jak u wszystkich wysokich polityków – dyplomatyczne. Prezydent zachęcał do zwracania się o pomoc do niego osobiście. Prezydentowi towarzyszyli ambasador RP w Pradze, Jacek Baluch i konsul generalny w Ostrawie, Jerzy Kronhold.

ZEBRANIE ZG PZKO – odbyło się 24. 1. Głównymi tematami obrad były: sprawozdania członków z delegacji na Walnych Zebraniach, przygotowania do Festiwalu, program 1. półrocza Roku Kultury Ludowej.

Członkowie będący na zebraniach informowali o aktualnej sytuacji i problemach utrudniających działalność. Tymi problemami są głównie sprawy finansowe. Szczególnie u Kół, które nie posiadają własnego lokalu. W styczniu odbywały się zebrania w 27 Miejscowych Kołach. Członkowie niektórych Kół, znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji nadal się spotykają, pomimo, że już mieszkają w innych miejscowościach : Sowiniec, Karwina-Centrum, Henryk, Nowy Jork. Sowiniec pomimo to, wykazuje dużą aktywność. Zostało, niestety, rozwiązane Koło Karwina-Solca. Członkowie zdecydowali się wstąpić do MK w miejscu nowego zamieszkania. Zarząd ma uregulować sprawy majątkowe do końca marca b.r. Jeszcze powinny się odbyć Walne w 14 Kołach. Członkowie ZG zostali poinformowani o rozmowach prezesa i dyrektora Biura z prezesem Rady Polaków. Na podstawie tego ZG powołał komisję do opracowania poprawek do Statutu Kongresu Polaków w składzie: Jerzy Taraba, Stanisław Gawlik, Jerzy Czap, Jan Branny, Halina Gawlas, w terminie do 21. 2.

Uchwała 3 – 1/95 – ZG przyjął informację prezesa i dyrektora Biura o zawarciu umowy z PZPiT „Śląsk” na występ w czasie Festiwalu 27 maja, zobowiązał dyrektora

do zaktywizowania Komisji Festiwalowej, zobowiązał prezesa i dyrektora do wzięcia udziału w zebraniu prezesów obwodu karwińskiego dnia 14. 2. W Karwinie. W temacie do Roku Kultury Ludowej, zostały przedstawione materiały metodyczne, oraz program akcji organizowanych przez ZG PZKO. Prezes zwrócił się do członków ZG, by włączyli się aktywnie do realizacji tego programu w swoich obwodach.

RADA d/s NARODOWOŚCI – obradowała na swojej wyjazdowej sesji 26.1. w hotelu Piast w Czeskim Cieszynie. Stało się tak na zaproszenie przedstawicieli ZG PZKO w czasie wizyty u ministra Igora Němca w ubiegłym roku. W sesji udział wzięli członkowie Rady, przedstawiciele ministerstw kultury, finansów, szkolnictwa, spraw wewnętrznych, reprezentanci mniejszości narodowych. Głównym tematem obrad była problematyka polskiej grupy narodowej. Zajmowano się sprawą dotacji w związku z wejściem w życie od ubiegłego roku zmiany reguł ich przydzielania. Goście zwiedzili także Ośrodek Dokumentacyjny Rady Polaków i na zaproszenie ZG PZKO spotkali się w Domu MK PZKO w Lesznej Dolnej z przedstawicielami polskich organizacji: Rady Polaków, PZKO, Macierzy Szkolnej, Beskidu Śląskiego i Koła Kombatantów Polskich.

NOMINACJA PROFESORSKA – Otrzymał ją z rąk prezydenta RP Lecha Wałęsy doc.dr hab. Karol Daniel Kadłubiec z Czeskiego Cieszyna-Mistrzowic, dyrektor Zakładu Badań Etnikum Polskiego w RC przy Uniwersytecie Ostrawskim, wykładowca w filii Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie, językoznawca, folklorysta i społecznik. Profesor K.D. Kadłubiec jest prezesem MK PZKO w Mistrzowicach, przewodniczącym Sekcji Folklorystycznej ZG PZKO. Zarząd Główny złożył Profesorowi gratulacje.

LUTY 1995

WYSTAWA – wernisaż wystawy obrazów OSKARA PAWLASA odbył się 2 lutego w sali wystaw Miejskiego Domu Kultury w Karwinie-Nowym Mieście. Artysta jest przewodniczącym pionu plastycznego Sekcji Literacko-Artystycznej przy ZG PZKO. Należy do artystów-pezetkaowskich którzy przekroczyli granicę regionu. Często uczestniczy w plenerach, tak w kraju, jak za granicą. Swe prace prezentował na 23 indywidualnych i 56 zbiorowych wystawach, także za granicą.

„POLACY NA ZAOLZIU” – wystawa, która była w styczniu prezentowana w Karwinie-Frysztacie, została eksponowana od 7. 2. – 2. 4. w Muzeum w Czeskim Cieszynie. Stało się tak m.in. dzięki lepszej współpracy między ZG PZKO i Muzeum, którym kieruje p. Věra Tomolová. W otwarciu wystawy uczestniczyli przedstawiciele konsulatu generalnego RP w Ostrawie, władz miasta Cz. Cieszyna, Muzeum Cieszyńskiego, organizacji i instytucji. Gościem wernisażu był znany czeski historyk, zajmujący się stosunkami czesko-polskimi, dr Jaroslav Valenta. W problematykę ekspozycji, którą nazwano próbą likwidacji białych plam, wprowadził zebranych autor wystawy, dr Stanisław Zahradnik. Warto odnotowania jest to, co powiedział m.in. praski historyk: „...Moim zdaniem byłoby pożądane, aby tę ekspozycję w sposób zorganizowany odwiedzili uczniowie nie tylko polskich szkół, ale wszystkich szkół z Zaolzia.wystawa nie wyjaśnia wszystkiego, sądzę jednak, że przy dobrym komentarzu nauczycieli historii młodzież powinna zrozumieć, że tutejsi Polacy są u siebie w domu i mieszkali, i mieszkają w tym regionie od wieków, że tworzyli jego historię”.

OBWÓD PZKO-wski Karwiny na swoim zebraniu 14. 2., podsumował dwuletnią działalność. Obecni byli przedstawiciele 10 z 14 karwińskich Kół, prezes ZG, oraz dyrektor Biura. Mówiono o dobrych kontaktach z Urzędem Miejskim, co jest optymistyczne przed zbliżającym się Festiwalem PZKO, który odbędzie się w Karwinie. Utyskiwano nad pasywną postawą członków, brakiem młodzieży do zespołów i szukano rozwiązań, jak pomóc „Górnikowi”, oraz ogólnie, jak lepiej koordynować współpracę karwińskich Kół. Dotychczasowy Komitet przemianowano na Radę Obwodową. Głównym zadaniem Rady ma być aktywizacja i integracja społeczeństwa polskiego Karwiny, pogłębianie współpracy z innymi polskimi organizacjami i instytucjami w mieście, szczególnie z polskimi przedszkolami i szkołami.

„MELODIA” – nawsiański chór żeński, reprezentant ZG PZKO, wziął udział w IX Praskich Dniach Śpiewu Chóralnego 18.i19. 2., razem z chórem „Collegim Iuvenum”, z polskiego gimnazjum w Cz. Cieszynie. Oba chóry zyskały bardzo pochlebne opinie fachowców. W kategorii chórów żeńskich, „Melodia” pod kierownictwem dyr.p.Aleksandry Trefon – Paszek uplasowała się najwyżej w tzw. strefie srebrnej, „Collegium Iuvenum”, również najwyżej w strefie srebrnej, uplasował się w kategorii dużych chórów mieszanych. Chór prowadzi p. Leszek Kalina.

ZEBRANIE ZG PZKO – odbyło się 21. 2. Głównymi tematami obrad były: ocena Walnych Zebrań, program Konwentu Prezesów, przegląd imprez w poszczególnych obwodach, sprawozdania z działalności spółki „Piast Comp.” i Biura ZG. Dotychczas odbyły się Walne w 79 Kołach, spośród 93. Mankamentem jest, że nie wszyscy delegaci ZG, zdają pisemną relację, jak było ustalone. Jednym z problemów omawianych na Walnych jest prowadzenie kasowości. Pomimo, że szkolenie było przeprowadzone już wcześniej i Kołom były przekazane Zasady Gospodarowania, ZG polecił Biuru powielenie i rozdanie prezesom na Konwencie Zasad Gospodarowania, opracowanych przez Radę Ekonomiczno-Organizacyjną. ZG zobowiązał przewodniczącą RE-O do zorganizowania przy pomocy Biura ZG w terminie do końca czerwca b.r., szkolenia prezesów, prezesów KR i skarbników Miejsowych Kół w zakresie prowadzenia kasowości, ksiąg kasowych, inwentaryzacji itp. Na podstawie informacji, Koło Karwina-Solca zostało rozwiązane, polecono dyrektorowi Biura wystosować list do prezesa inż. J. Gałuszki o formalne przeprowadzenie likwidacji w kwestii majątkowej i personalnej w/g postanowień Statutu PZKO. Niedociągnięciem zamknięcia roku sprawozdawczego jest brak przekazywania sprawozdań z Walnych Zebrań przez niektóre Koła do ZG. Prezesi powinni czuć się zobowiązani do przekazywania rocznych sprawozdań z działalności Kół. ZG przyjął do wiadomości informację prezesa z posiedzenia Rady Obwodowej w Karwinie, o otwarciu wystawy „Polacy na Zaolziu”, o spotkaniu ze służbami celnymi i granicznymi Cz. Cieszyna i Cieszyna w celu przygotowania przyjazdu zespołu „Śląsk” na Festiwal PZKO. ZG przyjął do wiadomości informację prezesa i dyrektora Biura o przebiegu spotkania Rady Przedstawicieli 18.2., na które byli zaproszeni. ZG przyjął do wiadomości rozliczenie finansowe dyrektora Biura za rok 1994, informację pełnomocnika spółki „Piast Comp.” E. Macury dotyczącą wyniku gospodarczego spółki w r. 1994 i stanowisko w tej sprawie Rady nadzorczej, przedstawione przez inż. H. Gawlas. Dyrektor Biura ZG poinformował o rozwiązaniu umowy o pracę z redaktor naczelną Zwrotu, p. Dorotą Havlik od 10 marca b.r.

Powołana na styczniowym zebraniu ZG komisja do zaproponowania poprawek do Statutu Kongresu Polaków na najbliższym Zgromadzeniu Ogólnym KP, spotykała się dwukrotnie. Wnioski otrzymali członkowie ZG pisemnie.

WIZYTA – jednodniową wizytę wykonał 25.2. na Zaolziu poseł na Sejm RP, przewodniczący Konfederacji Polski Niepodległej, Leszek Moczulski z posłami Wilkiem i Słomką. Z przedstawicielami PZKO spotkali się w Piaście i odwiedzili Koło PZKO w Olbrachcicach. L. Moczulski z uznaniem wyrażał się o działalności Związku i podziękował PZKO za utrzymanie polskiej kultury. Jest przewodniczącym komisji parlamentarnej d/s łączności z Polakami za granicą. Chciał zapoznać się na miejscu z działalnością polskich organizacji na Zaolziu. Zaproszony był przez Ruch Polityczny „Coexistencia – Wspólnota”

BALE W PZKO – to tradycyjna impreza naszych Kół w okresie karnawału. Traktowana jest zarówno jako karnawałowa rozrywka, podtrzymywanie tradycji, ale jednocześnie jako źródło dochodu dla Miejscowych Kół, przynajmniej na najpilniejsze wydatki w prowadzeniu działalności. Według informacji, jakich dostarczał w okresie karnawału Głos Ludu i sprawozdania Kół, w okresie stycznia i lutego Koła PZKO zorganizowały 39 bali, ostatecznych zabaw i śledziówek.

KONWENT PREZESÓW – obradował 28.2. Obecnych było 54 prezesów MK. Wysłuchali sprawozdania i oceny przebiegu Walnych Zebrań, sprawozdania finansowego dyrektora Biura za rok 1994. Dyrektor przedstawił sprawę okrojenia dotacji na działalność PZKO i w związku z tym redukcji 13 pracowników aparatu ZG. Poinformował o stanie aktualnym w Biurze i o zrealizowaniu wszystkich projektów w r. 1994. Zamknięcie roku gospodarczego w spółce „Piast Comp.” Przedstawiła inż. H. Gawlas, wiceprzewodnicząca Rady Nadzorczej. Zwróciła uwagę na pozytywne zmiany w gospodarowaniu w Piaście za 2. półrocze 1994 r. co rezultowało w zahamowaniu narastania strat. Prezesi ponownie otrzymali Zasady Gospodarowania, w których są także zasady prowadzenia kasowości w Kołach.

Dyrektor Biura przedstawił prezesom stan przygotowań do Festiwalu, komisje festiwalowe i ich działalność a także w ogólnych zarysach program Festiwalu. Zaapelował do prezesów o uruchomienie przez MK podczas imprezy 20 stoisk z wyżywieniem dla festiwalowych gości. Wokół tego tematu rozwinęła się dyskusja. Uzgodniono, że zamiar otwarcia stoisk, Koła zgłoszą do 20 marca. Prezes ZG poinformował Konwent o rozmowach z prezesem Rady Polaków, o uczestnictwie w Radzie Przedstawicieli i o przygotowywaniu poprawek do Statutu Kongresu Polaków. Z tymi poprawkami zapoznano zebranych. Dyskusja, która się rozwinęła dotyczyła kwestii organizacji sejmików: czy Koła mają się do tego włączyć, czy nie. Jan Przywara wyjaśniał ordynację wyborczą na sejmikach na wybór delegatów na Zgromadzenie. Z wystąpienia członka Rady Polaków P. Lipki wynika, że poprawki do Statutu proponowane przez ZG PZKO tylko w małym stopniu będą uwzględnione. Zaproponowano, by przedstawiciele RP i PZKO ponownie się spotkali. Konwentowa dyskusja wybrzmiała w tym kierunku, by Koła pomogły zorganizować (lub wręcz zorganizowały) sejmiki, by propozycje pezetkaowskie mogły dotrzeć pod obrady Zgromadzenia Ogólnego KP. Konwent podjął uchwałę 5 – 1/95, która zaleca Miejscowym Kołom włączyć się do przygotowań Zgromadzenia Ogólnego Kongresu Polaków poprzez zaktywizowanie swych członków.

MARZEC 1995

„POJEDNANIE” – nowy zbiorek poetycko-prozatorski pojawił się na półkach księgarskich. Prezentuje zwycięskie utwory z Konkursów Jednego Wiersza organizowanych przez Sekcję Literacko-Artystyczną działającą przy ZG. Są to wiersze z lat 1988 – 1993. Wydał Zarząd Główny PZKO, redaktorem wydania jest Wilhelm Przeczek.

KLUB PROPOZYCJI – istniejący od roku przy MK PZKO Niebory kontynuuje swoją działalność. W Klubie spotyka się 30 –50 osób, miejscowych i z okolicy, których interesuje zdrowe odżywianie, ogrodnictwo, ekologia, niekonwencjonalna medycyna. Inicjatorami powstania Klubu byli państwo Jadwiga i Władysław Oszeldowie z Cieszyna. Klub prowadzi Helena i Stanisław Sikorowie (prezes MK). Tematem na spotkaniu 5. 3. była prelekcja dyrektora technicznego Huty Trzynieckiej inż. Wiesława Maroszczyka o wpływie huty na ekologię regionu. Prelekcja spotkała się z dużym zainteresowaniem.

WASTAWA „POLSCY ARTYŚCI NA ZAOLZIU 1945 – 1995” – była otwarta 16. 3. w Okręgowym Muzeum w Bielsku-Białej. Na wystawie zaolziańskiej twórczości plastycznej zaprezentowano 148 prac 35 zaolziańskich twórców żyjących i nieżyjących. W wernisażu wzięło udział wiele osobistości : wojewoda Marek Trombski, ambasador RP w Pradze Jacek Baluch, konsul generalny RP Jerzy Kronhold, konsul czeski z Katowic Milan Peprnik, burmistrz Cz. Cieszyna Bohumil Muroń i in. Ekspozycja tej wystawy to zasługa głównie pani Iwony Purzyckiej – komisarza i Jerzego Polaka - dyrektora Muzeum Okręgowego w B – B. Na otwarciu wystawy wystąpili zaolziańscy artyści : chór gimnazjalny „Collegium Iuvenum”, soliści Alina Farna – Podskalska i Władysław Czepiec, aktorka SP Barbara Szotek. Wieczorne wystawienie przez Scenę Polską z Cz. Cieszyna w Teatrze Miejskim sztuki „Czarna Julka”, było ukoronowaniem Dnia Zaolzia w Bielsku – Białej. Z okazji wystawy, Muzeum Okręgowe w B –B wydało katalog biograficzny zaolziańskich artystów.

OBRADY ZŚM – Walne Zgromadzenie Delegatów Zrzeszenia Śpiewaczo-Muzycznego odbyło się 18.3. Obszerne sprawozdanie z dwuletniej działalności wygłosił jego sekretarz, dr Józef Wierzoń. Działalność ZŚM i jego ogniw w ubiegłym roku prezentowana w tej kronice. Delegaci poruszali w dyskusji wiele spraw aktualnie dotyczących zaolziańskiego śpiewactwa – zapewnienie nowej kadry dyrygenckiej, ożywienie działalności zespołów szkolnych, odmłodzenie zespołów chóralnych, udział w Festiwalu PZKO. Wybrano nowy zarząd ZŚM, oraz uchwalono ramowy plan działania na następne dwa lata. Obecni byli na Walnym Zgromadzeniu goście z Polski i z Unii Chórów Czeskich.

ZEBRANIE ZG PZKO – odbyło się 21 marca. Głównymi tematami obrad m.in. były: sprawy spółki „Piast Comp.” i Festiwal – stan przygotowań. Na wstępie, po rezygnacji Doroty Havlik z funkcji redaktor naczelnej Zwrotu, pełnienie obowiązków red. naczelnego powierzono redaktor Elżbiecie Strózczyk. Następnie prezes poinformował o pracach adaptacyjnych w budynku ZG: biuro prezesa i warsztat „Bajki” zostają przerobione na pomieszczenia dla ekspresowej pralni chemicznej. W związku z tym dochodzi do przeróbki ogrzewania-wszystko na koszt firmy, z którą jest umowa o

zainstalowaniu pralni. Dzieje się tak w celu uzyskania środków na utrzymanie gospodarcze budynku ZG. Prezes przeczytał dwa listy inż. E. Macury o rezygnacji z funkcji pełnomocnika spółki „PC” i członka Zarządu Głównego. Członkowie ZG byli zaskoczeni tą decyzją i uważali, że E. Macura powinien bliżej ją umotywić będąc obecnym na zebraniu. Uchwała, która na zakończenie dyskusji została podjęta – ZG przyjmuje pisemną rezygnację inż. Macury z obu funkcji. Na wniosek W. Młynka, ZG uchwalił zawnieść inż. E. Macurę do odznaczenia z Polski: Zasłużony dla Kultury Polskiej. Zaproszony na zebranie był dyrektor s.a. Dom Polski inż. Józef Tobała. Miał za zadanie zaznajomić obecnych z ewentualną możliwością powstania spółki akcyjnej i kroki, które należałoby podjąć w celu przetransformowania spółki z o.o. na spółkę akcyjną. Podkreślił, że Zarząd „Wspólnoty Polskiej” akceptuje takie działania. Z dyskusji, która rozwinęła się po tych propozycjach wynika, niestety, że cały problem obrad ZG polega na braku orientacji w procesie przetwarzania spółki z o.o. na spółkę akcyjną.

Uchwały 3,4 – 3/95 : ZG zobowiązuje dyrektora Biura do wystosowania odpowiedzi na list inż. E. Macury, w którym zwróci uwagę na konieczność spłacenia pełnego udziału w cenie nominalnej w/g umowy założycielskiej. Po wpłacie pełnego udziału przez inż. Macurę jako udziałowca, ZG zadecyduje o tym jeśli przeźmie jego udział. ZG podjął uchwałę rozpoczęcia procesu prawnego likwidacji spółki z o.o. „Piaś Company” najpóźniej do 30. 6. 95, oraz wyszukania podmiotu prawnego lub fizycznego, który na podstawie wzajemnej umowy będzie gospodarował w hotelu Piaś do czasu powstania spółki akcyjnej. Dyskusja o Piaście zdominowała obrady, wobec tego informacja o przygotowaniach Festiwalu ograniczyła się do stwierdzenia, że wszystko przebiega w/g planu.

SEKCJA SPORTU I TURYSTYKI ZG – zorganizowała w 1. kwartale b.r. kilka imprez dla młodzieży o charakterze mistrzowskim w ramach PZKO. W lutym, wspólnie z SA „J” Żyliną odbył się halowy turniej piłki nożnej z udziałem 11 drużyn, w których wystąpiło ponad 90 zawodników. Pod koniec marca były rozegrane mistrzostwa PZKO w grze indywidualnej i drużynowej w szachach błyskawicznych.

SEJMIKI – pomimo poleceń dla Miejscowych Kół przez ostatni Konwent Prezesów w sprawie pomocy w organizowaniu sejmików przed Zgromadzeniem Kongresu Polaków, udział w spotkaniach był bardzo mały – od kilkunastu do kilkadziesiąt osób. Mała obecność uniemożliwiała często wybór ustalonej liczby delegatów. Przy tym na spotkaniach poruszano ważne tematy dotyczące wielu dziedzin naszego życia narodowego. Nikły udział bierze się z wyraźnej niechęci większości członków PZKO do tworzenia nowych struktur organizacyjnych.

ŚWIĘTO KOBIEC – Jest nadal obchodzone w marcu w wielu Kołach PZKO. Wprawdzie po oficjalnej antypropagandzie gdzieś tam tego zaniechano, jednak w większości Kół uroczystości się odbywały. Pod różnymi nazwami: „Święto Pań”, „Powitanie Wiosny”, „Wiosenne Spotkania” itp. , z podkreśleniem, że impreza poświęcona jest paniom – aktywistkom, członkiniom Klubów Kobiet, których ofiarne prace są niezbędne w życiu Koła, panowie im dziękowali i składali życzenia. Z tej okazji występowały zaproszone zespoły, młodzież szkolna. I w tym roku odnotowaliśmy liczne takie spotkania w Miejscowych Kołach.

WYNIKI konkursu literackiego ogłoszonego przez Sekcję Literacko-Artystyczną i Sekcję Kultury Teatralnej ZG PZKO w jesieni ub.roku, ogłosiła Komisja Konkursowa

w składzie: Karol Suszka-przewodniczący, Jerzy Cienciała, Wilhelm Przeczek, Jan Pyszko-członkowie. Trzy równorzędne nagrody (spośród 5 nadesłanych prac) przyznano: Marii Berowskiej z Warszawy za sztukę „Tajemnica Ślęzy”, Antoniemu Strzybnemu z Bystrzycy za sztukę „ Jak Jaś Kasię namawiał” i Wiesławowi Malickiemu z Opola za sztukę „Kalejdoskop”.

KWIECIEŃ 1995

TEATR AMATORSKI Miejscowego Koła PZKO w Wędryni wystawił 1. i 2. 4. nową premierę - „Grube ryby” Michała Bałuckiego. Reżyserem przedstawienia jest długoletni kierownik wędryńskiego, pezetkaowskiego zespołu teatralnego p. Jerzy Cienciała. Sala Czytelni w obu dniach, gdy sztukę wystawiano, była pełna. Ponownie duży sukces aktorów i reżysera. Jest to już 92. sezon amatorskiego teatru w Wędryni

ZEBRANIE ZG PZKO zwołane na 4 kwietnia kontynuowało obrady nad sprawami dotyczącymi ustaleń zarządzania spółką „Piast Comp.” i hotelem Piast. Zarząd był poinformowany, że Walne Zgromadzenie spółki, które miało odbyć się 22.3.95, zostało odwołane. Po dyskusji, która dotyczyła w/w problemu, zostały podjęte uchwały: 1 – 4/95 – ZG zdecydował 13 głosami za, 3 wstrzymującymi się, mianować trzyosobową grupę, jako reprezentanta ZG na Walnym Zgromadzeniu spółki w składzie: Jerzy Czap(głos decydujący), Jan Branny i Jan Czudek (głosy doradcze).

2 – 4/95 – ZG zadecydował 11 głosami za, oraz 5 wstrzymującymi się, powierzenie funkcji administratru hotelu z ramienia ZG, Bohdanowi Suchankowi na okres przejściowy, z zadaniem, m.in. wypisania konkursu na prowadzącego hotelu Piast. 3 – 4/95 – ZG polecił pełnomocnikowi za ZG zwołać Walne Zgromadzenie z udziałem prawnika. W sprawach dotyczących Festiwalu, dyrektor Biura poinformował o zabezpieczeniach organizacyjnych : zapewnieniu obsługi kas przy wejściach, służbie lekarskiej, obsłudze policji drogowej, parkingach, o służbach technicznych, które zobowiązał się zapewnić Urząd Miejski Karwiny. Poinformował o spotkaniach roboczych w Karwinie w każdy poniedziałek. Do Kół został wysłany informator.

4 – 4/95 – ZG zaakceptował przedstawiony przez dyrektora Biura program i budżet na Festiwal PZKO 95.Omawiana była jeszcze sprawa dotacji z Ministerstwa Kultury. Wiadomo narazie, że były zaakceptowane dwa projekty na działalność kulturalną, trzeci – zamierzony na młodzież, nie został przyjęty. Pieniądze nie zostały jeszcze przesłane.

ODSŁONIĘCIE TABLICY – upamiętniającej pobyt marszałka Józefa Piłsudskiego i jego Legionów na Zaolziu zainicjowało przed czasem, a 13.4.b.r. zorganizowało jabłonkowskie Koło PZKO. Tablica została umieszczona na domu w którym marszałek mieszkał. Pierwotna tablica z przed wojny była w czasie okupacji zniszczona. Fundatorem obecnej jest dr Jan Pyszko, nasz rodak żyjący w Szwajcarii, autorką jest studentka Akademii Sztuk Plastycznych w Krakowie, Aneta Sedláková. Odsłonięcia tablicy dokonał Leszek Moczulski, przew. Sejmowej Komisji d/s Łączności z Polakami za Granicą. Obecni byli przedstawiciele ZG i Miejscowego Koła PZKO, Koła Polskich Kombatantów w RC, Rodziny Katyńskiej i innych organizacji polskich działających na naszym terenie. Wystąpił chór męski „Gorol”. Nie było przedstawicieli miejscowych władz.

TEATR W MILIKOWIE – Zespół teatralny Miejscowego Koła PZKO wystawił w okresie Wielkanocy, 15 i 16.4., dwie sztuki – jednoaktówki: Władysława Młynka - „Piąte koło” i Adama Wawrosza - „Sumeryja u Drzągały”. Reżyserował prezes MK

Hynek Czeczotka. Pełna sala Domu PZKO w obu dniach świetnie się bawiła dowcipnymi sytuacjami i doskonałą grą aktorów – amatorów. Koło w Milikowie – Centrum jest znane z aktywności i zaangażowania młodych członków.

WYSTAWA OBRAZÓW Oskara Pawlusa, przewodniczącego Sekcji Plastyków SLA przy ZG, była eksponowana w Galerii „Na Schodach” w gmachu Ambasady RP w Pradze od połowy marca do końca kwietnia.

WYSTAWY robót ręcznych, wystawy kulinarne, organizowały na wiosnę Kluby Kobiet w kilku Miejscowych Kołach przy współpracy z Sekcją Zespołów Kobiet Zarządu Głównego PZKO. W kwietniu takie wystawy i spotkania naszych pań odbyły się w Karwinie-Frysztacie, w Mistrzowicach, Koszarzyskach, Ropiczy.

SEMINARIUM WIOSENNE – Sekcji Folklorystycznej ZG PZKO odbyło się we frysztańskim Domu PZKO 22.4. p.n. „O kulturze pogranicza”. Wygłoszone zostały prelekcje: „Stan języka polskiego najmłodszej generacji Polaków na Zaolziu” (dr Irena Bogocz), „Rodzina zaolziańska” (dr Tadeusz Siwek), „Młodzież a tradycja kulturowa” (prof. Daniel Kadłubiec), „Problemy narodowościowe” (prof. Kazimierz Ślęczka), „Problematyka mniejszości narodowościowych w Europie” (prof. Jacek Wódz), „Koncepcja badań ankietowych Polaków” (Ewa Kosowska).

JUBILATKA – spotkanie z poetką ludową Anielą Kupcową z Nydku, z okazji 75-lecia jej urodzin zorganizowało Miejscowe Koło PZKO i PSP w Bystrzycy 23.4. W koncercie dedykowanym Jubilatce udział wzięły bystrzyckie zespoły „Łączka” i „Bystrzyca”, oraz dzieci miejscowej szkoły recytując wiersze poetki. Anieli Kupcowa zaprezentowała licznie zgromadzonym gościom swoją najnowszą prozę zatytuowaną „Okaryna”.

„TALINKI” – I Turniej Teatryków Dziecięcych zorganizowała 24.4. w Piaście Sekcja Kultury Teatralnej ZG PZKO. Udział wzięło 5 zespołów: „Gapa” z MK PZKO w Nieborach, „KT – 4” z PSP w Trzyńcu-Tarasie, „Teatryk poezji” z PSP w Jabłonkowie, „Przygoda” z PSP w Suchej Górnej i „Drops” z MK PZKO w Olbrachcicach. Komisji Oceniającej przewodniczył reż. Karol Suszka. Laureatem I Turnieju Talinek został „KT – 4” z PSP w Trzyńcu – Tarasie. Poza tym wyłoniono najlepszego aktora, reżysera, scenarzystę, śpiewaka. Nagrodą dla najlepszych zespołów będzie wyjazd do Krosna na „Turniej Uśmiechu”.

ZEBRANIE ZG PZKO – odbyło się 25.4., na którym głównymi tematami były: Piast i Festiwal. Protokół z Walnego Zgromadzenia spółki, które odbyło się 14.4., przeczytał prezes, Jan Branny poinformował o przejęciu przez Macierz Szkolną 20% udziału inż. E. Macury. Walne Zgromadzenie spółki z o.o. „Piast Company” podjęło następującą uchwałę: a)-WZ zgadza się z przeprowadzeniem udziału w spółce z inż. Edwina Macury na Macierz Szkolną, b)- WZ zgadza się z odwołaniem inż. E. Macury z funkcji pełnomocnika spółki, c)- WZ zgadza się z mianowaniem do funkcji pełnomocnika spółki dr Bohdana Suchanka, d)- WZ zgadza się z brzmieniem propozycji dodatku do wzajemnej umowy.

ZG podjął uchwałę 1 – 5/95 13 głosami za, 1 wstrzymującym się, by trzecim reprezentantem za ZG w spółce „PC” z (J. Czapem i J. Czudkiem) był Władysław Niedoba zamiast Jana Brannego, który będzie reprezentował interesy Macierzy w tejże spółce.

Prezes i dyrektor biura informowali o kontynuacji przygotowań do Festiwalu: propagacyjno-informacyjnych do Kół i technicznych w sztabie organizacyjnym miasta Karwiny. Dyskusja dotyczyła dalszych uwag organizacyjnych, sposobu zapewnienia posiłku dla występujących zespołów i chórzystów, biletów wstępu dla młodzieży. Uchwalono dla występujących bon w cenie 15.-Kc., dla występującej młodzieży szkolnej i występujących dorosłych darmowe bilety. W różnych, prezes z dyrektorem Biura poinformowali o wizycie we „Wspólnocie” w Warszawie, o prośbie na dofinansowanie niektórych inwestycji PZKO: rekonstrukcji poddasza, „ Dziupli”, zakup warsztatu dla „Bajki”.

ZG zaakceptował odznaczenie „Zasłużony dla Związku I Stopnia –Złoto, dla żeńskiego chóru „Melodia”, z okazji jego 40 – lecia.

W HOŁDZIE OFIAROM FASZYZMU – uroczystość wspomnieniową na skrzeczońskim cmentarzu, przy pomniku 104 Polaków – ofiar wojny, zorganizowało Miejscowe Koło PZKO w Skrzeczoni, które opiekuje się Pomnikiem. Kwiaty złożono także przy tablicy upamiętniającej 8 obywateli Skrzeczonia, którzy zginęli w obozach koncentracyjnych, oraz przy pomnikach 43 żołnierzy radzieckich, którzy zginęli wyzwalając Skrzecznoń. Tych 104 Polaków to więźniowie pracy przymusowej w Boguminie w latach 1942 – 1945. W uroczystości udział wzięli przedstawiciele Konsulatu Generalnego RP w Ostrawie, ZG PZKO, Koła Polskich Kombatantów w RC, Czeskiego Związku Bojowników o Wolność, oraz okolicznych szkół i Kół PZKO. Uczniowie polskiej i czeskiej szkoły recytowali okolicznościowe wiersze, wystąpił chór „Hasło” MK PZKO z dyrygentem Władysławem Ożogiem.

V KONGRES POLAKÓW W RC – obradował 29. 4.w hotelu Piast w Czeskim Cieszynie. Wzięło w nim udział 203 delegatów wybranych na 29 sejmikach i wydelegowanych przez ponad dwadzieścia polskich organizacji mających akces w Kongresie Polaków. Byli obecni też liczni goście z Polski: wiceminister kultury Michał Jagiełło, doradcy marszałka Senatu i ministra spraw zagranicznych, ambasador Jacek Baluch, Konsul Generalny Jerzy Kronhold, wojewoda Bielsko-Bialski i inni. Z czeskiej strony (tradycyjnie), Andrej Sulitka z sekretariatu Rządu, burmistrz Cz.Cieszyna B. Muroń. Obrady trwały do godzin wieczornych. Na czele 9 osobowej Rady Polaków stanął inż. Wawrzyniec Fójcik z Cierlicka, zastępcą został Michał Chrzastowski z Pragi, przew. Komisji Kontrolnej wybrano Jerzego Bilana .Dalszymi członkami Rady są: Danuta Branna, Witold Štirba, Ryszard Szwarz, Wanda Filipek, Franciszka Chocholáč, Zdzisław Wantuła i Jerzy Czap (prezes ZG PZKO).

IV FESTIWAL PIOSENKI DZIECIĘCEJ – zorganizowało 30.4. Zrzeszenie Śpiewaczo-Muzyczne i Biuro ZG PZKO, oraz PSP w Trzyńcu VI w trzynieckim Domu Kultury. W finale koncertu startowało 13 solistów i trzy zespoły wokalne, wyłonieni ze 118 uczestników eliminacji. Jury konkursowemu przewodniczył Jiří Pospíšil, dramaturg muzyczny Rozgłośni Ostrawskiej Czeskiego Radia. Akompaniowała Orkiestra Radia Ostrawskiego. Niemal we wszystkich kategoriach dominowali młodzi artyści z PSP Błędowice: w I kat.(6-9 lat) Tomasz Suchanek, w kat. II (10-12 lat) Irena Polak i w IV kat. zespół „Anki” zdobyli najwyższe oceny. Jedynie w III kat. (13-15 lat) najwyższej oceniono uczennicę z Gnojnika, Tamarę Czudek. Publiczność przyznała swoją nagrodę duetowi Weronika Kondziołka - Alicja Herman z PSP z Karwiny –Nowego Miasta. W czasie obrad jury, na scenie występowali laureaci poprzednich festiwali, oraz artystka praskiego SEMAFORU, Renata Worek-Drössler, znana niegdyś z Festiwalu Piosenki Polskiej.

MAJ 1995

SEMINARIUM HISTORYCZNE – z okazji 50. rocznicy zakończenia II wojny światowej, wyzwolenia z niewoli faszystowskiej i z obozów zagłady, odbyło się 6 maja w Klubie PZKO w Czeskim Cieszynie. Organizatorem była Sekcja Historii Regionu przy ZG PZKO, oraz Polskie Towarzystwo Medyczne w RC, Klub Gusenowców i Klub Nauczycieli Emerytów. Referaty wygłosili: mgr Otokar Matuszek – II wojna światowa, dr Krzysztof Brożek – Martyrologia zaolziańskich lekarzy, dr Stanisław Zahradnik – Martyrologia ludu zaolziańskiego. Dyskusja wniosła nowe przyczynki do omawianych tematów.

JUBILEUSZ „MELODII” – Reprezentacyjny chór Zarządu Głównego obchodził 13.5. swoje 40-lecie. Do nawiejskiego Domu PZKO przybyło wielu znakomitych gości, delegacje zaolziańskich chórów, wykładowcy Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie, sympatycy polskiej i śląskiej pieśni i chóru „Melodia”. Program prowadzili Władysław Młynek i Tadeusz Filipczyk z „Gorola”, również „Gorol” jubilatkom śpiewał. Wykonawcami programu jubileuszowego były chórzystki „Melodii” w pięknych, śląskich strojach ludowych, pod batutą Aleksandry Paszek – Trefon, a także Chór Instytutu Pedagogiki Muzycznej w Cieszynie, kierowany przez tę samą dyrygentkę. Chórowi – Jubilatowi, oraz zasłużonym chórzystkom były przyznane wysokie odznaczenia PZKO, oraz odznaki warszawskiego Związku Chórów i Orkiestr.

„OSZELDÓWKA” – 41. edycja „Dnia Pawła Oszeldy”, którą corocznie organizuje Miejscowe Koło PZKO w Nieborach, odbyła się 13.5. przy, i w Domu PZKO. Jednocześnie impreza zbiegła się z dziesiątą rocznicą otwarcia Domu PZKO, który nosi imię Pawła Oszeldy, sławnego nieborowianina z XIX wieku. Każdego roku impreza przyciąga grono sympatyków z szerokiej okolicy. Tak było i w tym roku. Na tradycyjnie urozmaicony program złożyły się występy dzieci przedszkola i szkoły, nieborowskiego „Klubu pod świecznikiem”, chórów „Zgoda”, „Ropica” i „Godulan”. Wystąpiły gościnnie zespoły „Olza” z Cz. Cieszyna, „Fala” z Cierlicka i Gimnastycy MK PZKO Wędrynia. W Domu PZKO swoje obrazy wystawiał miejscowy artysta, członek Sekcji Plastycznej ZG PZKO, Paweł Wałach. Dobre posiłki i napoje były znakomitą wizytówką pań z Klubu Kobiet i panów z komitetu organizacyjnego. Popołudniowy deszcz ograniczył jednak trochę możliwości organizatorów. Cała impreza przeniesiona została pod dach.

15 – LECIE – swego powstania świętował 14.5. Reginalny Zespół „Górole” z Mostów k. Jabłonkowa. Koncert odbył się w czeskokoczyńskim Teatrze przy pełnej widowni. Na scenie wystąpiły trzy generacje „Góroli” – tych, którzy zakładali zespół, aktualnych i dzieci małżeństw skojarzonych w zespole. Piękne góralskie tańce, pieśni, przyśpiewki, popisy akrobatyczne chłopców, obrazki sceniczne, bawiły i wzruszały publiczność. Scenariusz opracowali Alojzy Martynek i Barbara Milerska, układy taneczne Adam Palowski i Michał Milerski, kapelę prowadzili Andrzej Niedoba i Roman Martynek. Kierownikiem zespołu jest Alojzy Martynek.

„CZYM CHATA BOGATA” – pod takim hasłem Klub Kobiet Miejscowego Koła PZKO w Piosku zorganizował 6 i 7 maja wystawę prac ręcznych swych członkiń. Można było obejrzeć haftowane obrusy, serwetki, poduszki, obrazki na ścianę, swetry,

rękawiczki itp. pieczolowicie i po mistrzowsku wydziergane przez panie. Na wystawie można też było smacznie zjeść i wygrać w loterii. Koło w Piosku liczy ponad 200 członków, najaktywniejszy jest właśnie Klub Kobiet z p. Emilią Suszkkową na czele.

„UMOWA STOI” – pod takim tytułem sztukę Albina Siekierskiego wystawił 12 i 13 maja zespół teatru amatorskiego Miejscowego Koła PZKO w Oldrzychowicach, w sali gospody „U Miarki”. Zespół oldrzychowicki jest jednym z niewielu pezetkaowskich teatrów amatorskich, który regularnie, przynajmniej raz w roku gra przedstawienie. I tym razem sztuka i gra miejscowych aktorów były przyjęte przez widzów bardzo ciepło. Reżyserem spektaklu była pani Alina Grycz.

ZEBRANIE ZARZĄDU GŁÓWNEGO PZKO – odbyło się 15 maja. Tematyka obrad to m.in. problematyka Piasta, wybory Prezydium, stan przygotowań do Festiwalu, informacje o przebiegu Kongresu Polaków. Prezes poinformował, że została podpisana dodatkowa umowa o przejęciu udziału w spółce „Piaśt Company” przez Macierz, podpisy zatwierdzono w Urzędzie Miejskim w Cz.Cieszynie. O stanie faktycznym w hotelu Piaśt informował pełnomocnik spółki B.Suchanek : wzrosły straty za ostatnie trzy miesiące o około 100 tys. Za kwiecień i maj nie były odprowadzone składki ubezpieczeniowe socjalne i zdrowotne. ZG zobowiązał prezesa do zwołania Rady Nadzorczej spółki „PC”, oraz Walnego Zgromadzenia pełnomocników w sprawie omówienia aktualnych wyników gospodarczych. ZG przyjął przedstawioną propozycję na konkurs prowadzącego działalność gastronomiczno – hotelarską w hotelu Piaśt, z terminem zgłoszeń do 15.6.95.

Uchwalono skład Komisji Konkursowej: członkowie Prezydium, przew. Komisji Rewizyjnej Władysław Orszulik, członek KR inż.Jan Sznappa, przew. ZG Macierzy Szkolnej Jan Branny, oraz członkowie ZG Jan Czudek i Władysław Niedoba. Zarząd Główny zatwierdził dotychczasowy skład Prezydium: Jerzy Czap, Władysław Młynek, Halina Gawlas, Jerzy Taraba, Bogusław Raszka. W dyskusji dotyczącej finiszowych przygotowań do Festiwalu omawiano m. in. zapewnienie dojazdu uczestników od Mostów k. Jabłonkowa do Karwiny pociągiem dopełnionym o dodatkowe wagony. Poza tym przedstawiono listę zaproszonych gości, ustalano listę osób towarzyszących gościom i listę członków sztabu technicznego. Prezes poinformował Zarząd o przebiegu obrad Kongresu Polaków i o najbliższym posiedzeniu Rady Przedstawicieli 29.5., na które należy wydelegować 2 przedstawicieli PZKO. ZG powierzył mandat reprezentowania inż. Halinie Gawlas i dr Józefowi Wierzgoniowi.

Na tym posiedzeniu ZG zaakceptował odznaczenie Zasłużony dla Związku I Stopnia z Wpisem do Złotej Księgi, p. Alojzemu Siostrzonkowi z Olbrachcic.

FESTIWAL PZKO 1995 – odbył się po raz dziewiętnasty, tym razem w Karwinie. Jednym z powodów zorganizowania Festiwalu właśnie w tym mieście był zamiar aktywizacji środowiska i sprawdzenie kondycji Związku przed jubileuszem 50-lecia PZKO. Festiwal zgromadził około 10 tysięcy uczestników – członków i sympatyków PZKO. Władze miasta Karwiny dołożyły wszelkich starań, by Festiwal miał godną oprawę, wspomogły również organizatorów finansowo. Pogoda także dopisała.

Gośćmi honorowymi z Polski byli: prof. Andrzej Stelmachowski, prezes „Wspólnoty Polskiej”, dyrektor Andrzej Mickiewicz z Urzędu Rady Ministrów, Konsul Generalny Jerzy Kronhold i konsul Piotr Szwarz, Andrzej Krawczyk z Fundacji Pomoc Polakom na Wschodzie, przedstawiciele instytucji i stowarzyszeń kulturalnych i regionalnych, z którymi PZKO utrzymuje długoletnie kontakty. Stronę czeską reprezentowały władze powiatu i Miasta Karwiny. Z Pragi nie przyjechał nikt z zaproszonych gości. W

pochodzie, który w tym roku przeszedł raczej trasę symboliczną z frysztackiego Rynku do Hali Sportowej, zaprezentowały się zespoły, młodzież szkolna, zbiorowe grupy Miejskowych Kół w obwodach, chóry, niektóre organizacje (kombatanci). Pochód był kolorowy, rozśpiewany, spontanicznie żywy. Początek bloku programowego na scenie umieszczonej na płycie stadionu należał do połączonych chórów-1000 śpiewaków Zrzeszenia Śpiewaczo – Muzycznego. Następnie występowały nasze zespoły taneczne: „Olza”, „Górnik”, „Skotniczka”, „Suszanie”, „Łączka”, „Bystrzyca”, „Nowina” i „Górole”. Finałem programu był występ PZPiT „Śląsk” z Koszęcina, który obejrzało 7,5 tys. widzów, owacyjnie go przyjmując. Poza halą sportową występowały również zespoły w amfiteatrze, w Parku B. Němcovej. Koncertowały tu orkiestra kopalni „Murcki” i chór „Słowiczek” z Katowic – Kostuchny a także zespoły szkolne z Gnojnika i Cz. Cieszyna. Dla uczestników Festiwalu było przygotowane bogate zaplecze gastronomiczne. Były też imprezy towarzyszące: wystawa Sekcji Zespołów Kobiet, wystawa Klubu Twórców Ludowych, stoiska książkowe w obrębie hali sportowej i wystawa plastyków w Małej Galerii „Magal” przy Rynku. Wsparcie finansowe na zorganizowanie Festiwalu, PZKO otrzymało z Ministerstwa Kultury RC, z Urzędu Miasta Karwiny, z Senatu i Ministerstwa Kultury i Sztuki RP, ze Stow. „Wspólnota Polska”, od naszych rodzimych instytucji: Huty Trzyniec, Walmarku, Silvaart, Energetyka Trzyniec. W przeddzień Festiwalu, prof. A. Stelmachowski odwiedził Cierlicko-Kościelec, Olbrachcice i uczniów polskiego gimnazjum w Czeskim Cieszynie, gdzie był na rozdaniu świadectw tegorocznym maturzystom. Trzeba jeszcze wspomnieć, że na Festiwal przybyło wielu naszych rodaków z Pragi, Bratysławy, z innych miejscowości Czech i Słowacji. Festiwal się udał. Był dobrą wizytówką działalności PZKO

CZERWIEC 1995

GRZYSKA lekkoatletyczne młodzieży polskich szkół podstawowych w Trzyńcu zgromadziły 1.6. ponad 500 zawodników z 27 szkół. Organizatorami w tym roku byli: PSP w Karwinie – Nowym Mieście, Macierz tejże szkoły i Sekcja Sportu i Turystyki ZG PZKO. Pogoda dopisała, zawody stały na dobrym sportowym poziomie, widownia gorąco dopingowała swoich faworytów. Prawdziwie sportową atmosferę wprowadził spiker zawodów Andrzej Siderek. Młodzi lekkoatleci osiągnęli wiele znakomitych rezultatów.

W klasyfikacji szkół małoklasowych (1 – 4) zwyciężyła PSP z Łomnej Dolnej, przed Gródkiem i Bukowcem. Klasyfikację szkół pełnych (1 – 8) wygrała PSP Czeski Cieszyn, przed Trzyńcem VI – Taras i Trzyńcem – Dworcowa. Igrzyska są corocznie organizowane z okazji Międzynarodowego Dnia Dziecka.

„TROJOK ŚLĄSKI” – organizowany m.in. przez Zrzeszenie Śpiewaczo-Muzyczne ZG PZKO, w tym roku miał miejsce w Ostrawie 4.6., w Domu Kultury Nowej Huty w Ostrawie – Zabrzegu. Uczestniczyło blisko 700 śpiewaków z Moraw, Polski i Zaolzia. W koncercie inauguracyjnym obok znakomitych chórów: męskiego „Vitkovice” i żeńskiego Stowarzyszenie Śpiewacze Nauczycielek Ostrawskich, oba z Ostrawy, „Polonia – Harmonia” z Piekar Śląskich, wystąpił „Dźwięk”, chór mieszany Miejskowego Koła PZKO z Karwiny – Raju dyrygowany przez prof. Halinę Goniewicz – Urbaś. W koncercie udział wzięło wielu gości oficjalnych: przedstawiciele władz miasta Ostrawy, przedstawiciele Unii Chórów Czeskich, Polskiego Związku Chórów i Orkiestr z Warszawy i Katowic, Zrzeszenia Śpiewaczo – Muzycznego ZG PZKO. W godzinach popołudniowych koncertowały dalsze chóry. Także w Mostach k.

Jabłonkowa, w miejscowym Domu Kasowym, którego gospodarzem jest Miejskowe Koło PZKO, odbył się koncert w ramach „Trojoka Śląskiego”. Udział w nim wzięły chóry: „Lira” z Jastrzębia - Zdroju, chór miejscowego Koła Maticy Slezska, „Slezan” z Cz.Cieszyna, „Slavica Musa” z Knuruwa i „Przełęcz” MK PZKO, z dyrygentką Haliną Niedoba. „Przełęcz” występowała w roli gospodarza spotkania chórzystów. Na zakończenie koncertu połączone chóry odśpiewały trzy pieśni ludowe i „Szumi jawor szumi...”.

„HARFA” – czeskokocieszyński chór mieszany Miejskowego Koła PZKO koncertował 4.6. w Pradze na zaproszenie tamtejszej Polonii. Koncert odbył się podczas mszy św. w kościele p.w. św.Idziego. Pod batutą prof.Alojzego Kopoczka chór wykonał pieśni dawnych kompozytorów i współczesnego Józefa Świdra, a na zakończenie patriotyczny hymn „Gaude Mater Polonia”. Obecny był ambasador RP w Pradze Jacek Baluch. Przyjemne chwile pobytu zgotowali czeskokocieszyńskim chórzystom przedstawiciele polskiego środowiska w Pradze.

„POLACY NA ŚLĄSKU CIESZYŃSKIM” – pod tym tytułem odbył się 13.6. w Pałacu Martinickim na Placu Hradczańskim w Pradze, wernisaż wystawy, która w naszym regionie i w Polsce była prezentowana p.n. „Polacy na Zaolziu”. Autorem scenariusza jest dr Stanisław Zahradnik. Wystawę zorganizowało Muzeum Cieszyńskie wspólnie z ZG PZKO. „Jest to pierwsza prezentacja polskiej mniejszości narodowej w RC, w Pradze”- powiedział minister Igor Němec, przewodniczący Rady d/s Narodowości na zagajeniu. O pznawczym i historycznym znaczeniu wystawy mówił podczas inauguracji Jerzy Czap, przew. ZG PZKO. Na wernisaż przybyli, obok ministra I. Němca, członkowie Sekretariatu d/s Narodowości Hana Frištenská i Andrej Sulitka, ambasador RP w Pradze Jacek Baluch, przedstawiciele Ambasady i Konsulatu, praska Polonia i goście z Zaolzia. Artystycznie – muzyczną część imprezy przygotowali soliści z zespołu „Amici Cantionis Antique” pod kierunkiem Leszka Kaliny. Wernisaż był znaczącym wydarzeniem artystycznym na Hradczanach – taka była opinia uczestników i mediów. Wystawę zwiedziło do końca czerwca ponad 3000 osób, trzykrotnie więcej niż w Warszawie.

SENACKIE ODWIEDZINY – W dniach 11 i 12. 6. gościliśmy na Zaolziu senatorów: Jana Sęka, przew. Komisji d/s Polaków i Emigracji za Granicą, wiceprzewodniczącego Józefa Kuczyńskiego, oraz członka Marcina Tyrnę. Senatorowie chcieli zapoznać się z niektórymi przedsięwzięciami polskich organizacji, inicjatywami i realizacją dzięki wsparciu finansowemu Senatu. Rozmawiano o Piaście, senatorowie odwiedzili Domy PZKO w Nieborach, Olbrachcicach, Dom Polski w Cierlicku, Ośrodek w Koszarzyskach, Dom Polski w Ostrawie, spotykając się z wielu społecznikami PZKO. Byli gośćmi Konsulatu Generalnego w Ostrawie. Przy rozmowach o Piaście i jego problemach, senatorowie zasugerowali szanse wejścia kapitałowego firm polskich, głównie banków, obiecując podjąć na ten temat rozmowy w Polsce. W penetracji terenu towarzyszył im prezes ZG PZKO i członek Rady Polaków, Jerzy Czap. Z senatorami spotkał się także prezes Rady Polaków Wawrzyniec Fójcik.

ZEBRANIE ZG PZKO – odbyło się 20.6. Głównymi tematami obrad było m.in.: problemy wokół Sceny Polskiej, sprawozdanie Komisji Rewizyjnej, ocena Festiwalu, przygotowanie Konwentu Prezesów.

Na zebranie został zaproszony kierownik artystyczny Sceny Polskiej Rudolf Moliński. Przedstawił aktualną sytuację: obniżanie liczby abonentów, w związku z tym likwidacja

niektórych stacji w terenie, dokąd SP dojeżdżała. Problemem też jest brak mieszkań dla aktorów z Polski. Obecny stan abonentów SP jest 2300. Scena wystawia rocznie ok. 180 przedstawień, z tego 50 w Polsce. W dyskusji zastanawiano się, co jest przyczyną spadku zainteresowania. Są głosy, że dobór repertuaru nie zawsze odpowiada starszej publiczności, z drugiej strony, młodszy widzowie chcą oglądać sztuki bardziej nowoczesne, awangardowe. W ogólnej konkluzji, członkowie Zarządu Głównego byli zgodni co do tego, że zarówno ZG i jego Biuro, oraz zarządy Miejscowych Kół powinny agitować bazę członkowską PZKO w celu pozyskania nowych abonentów i stwarzania przychylnej atmosfery wokół Sceny Polskiej. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej przedstawił inż. J. Sznajda. Odnosił się krytycznie do niektórych błędów w w prowadzeniu księgowości w latach poprzednich. Z dyskusji wynikało, że do spełnienia wszystkich postanowień Komisji Rewizyjnej będzie potrzebna pomoc Rady Ekonomiczno – Organizacyjnej. W uchwale 2 – 7/95 ZG polecił Biuru realizację zaleceń KR w terminach przez nią podanych. Gospodarczy wynik Festiwalu ocenił dyrektor Biura ZG. Stwierdził, że bez wliczenia zapłaty dla pracowników, którzy pomagali organizacyjnie, Festiwal był imprezą dochodową. Ideowo i propagandowo Festiwal był sukcesem – według opinii uczestników. ZG zatwierdził przedstawiony przez prezesa program Konwentu Prezesów, oraz zaakceptował wnioski na odznaczenia Zasłużony dla Związku I stopnia z Wpisem do Złotej Księgi PZKO: p. Janinie Urbaniec, p. mgr Otokarowi Matuszkowi, oraz p. prof. Brunowi Ryglowi.

RADA OBWODOWA PZKO w Karwinie obradowała na tematy związane z szkolnictwem i jego aktualną sytuacją w Karwinie. W Radzie są przedstawiciele wszystkich 14 karwińskich Kół. W czerwcu Rada wydała 2. numer swego „Biuletynu”, który zawiera informacje o działalności polskiej społeczności w Karwinie. „Biuletyn” ma być wydawany regularnie. Redaktorami „Biuletynu” są Tad. Toman i Stan. Fierla.

KONWENT PREZESÓW – obradował 27.6. Sprawozdanie z działalności ZG i Biura od ostatniego Konwentu przedstawił prezes ZG. Odbyło się w tym czasie kilka znaczących imprez, z których najwyższą rangę miał Festiwal PZKO. Był to olbrzymi wysiłek dla nielicznego grona pracowników Biura ZG, oraz dla sztabu organizacyjnego w Karwinie. Do sukcesu przyczynił się szeroki udział naszych członków i sympatyków z całego regionu. W zorganizowaniu bazy członkowskiej miały swój duży wkład zarządy Kół.

Konwent prezesów przyjął dalej informacje Bohdana Suchanka i Józefa Tobały o koncepcji rozwiązań gospodarczych spółki z o.o. „Piaś Company”. W chwili obecnej dochody Piasta dorównują stratom, dotychczasowe długi jednak uniemożliwiają narazie jego renowację. Potrzebne jest przetransformowanie spółki, co w obecnej sytuacji będzie procesem długotrwałym. Pomoc w zagospodarowaniu Piasta zaoferował narazie Dom Polski w Ostrawie, oraz niektóre firmy z Polski, jak informował J. Tobała. Następnie dyskutowano (prof. Kadłubiec) o małej skuteczności działań PZKO w terenie w kierunku zaktywizowania młodzieży, która obojętnie wobec działalności związkowej. Trzeba skoordynować działalność z Macierzą Szkolną, Harcerstwem, uaktywnić Radę Kultury, Nauki i Oświaty. Konwent Prezesów przyjął uchwałę, która zobowiązuje Radę Kultury ZG do zorganizowania i merytorycznego przygotowania (do końca b.r.) sejmików w poszczególnych obwodach PZKO na tematy związane z aktywizacją działalności kulturalno – oświatowej. Była dyskusja jeszcze o Scenie Polskiej, po której Konwent przyjął uchwałę popierającą działania, jakie podjął ZG wspólnie z kierownikiem Sceny Polskiej R. Molińskim, w celu ulepszenia jej

działalności w terenie. Inż. Jan Ryłko, prezes MK w Jabłonkowie informował o zbliżającym się Gorolskim Świącie.

PLASTYCY Z ZAOLZIA W KRAKOWIE – Wystawa p.n. „Polscy artyści na Zaolziu 1945 – 1995”, która była do 10 maja eksponowana w Bielskim Muzeum Okręgowym, została pod koniec czerwca przewieziona do Krakowa. Uroczyste otwarcie ekspozycji odbyło się 29. 6. w atrakcyjnych pomieszczeniach wystawowych Domu Polonii mieszczącego się koło Rynku w Krakowie. Oprócz niektórych wystawiających i delegacji PZKO, udział w wernisażu wzięli: konsul RC w Katowicach Josef Byrtus, konsul RP w Ostrawie Piotr Szwarz, artyści, dziennikarze, przedstawiciele krakowskiego świata kultury, krakowskiego oddziału Stowarzyszenia „Wspólnoty Polskiej”, dyrektor Jerzy Polak i kierownictwo bielskiego Muzeum Okręgowego, które ma największą zasługę w powstaniu wystawy i jej propagacji. Zagajając wystawę Jerzy Polak powiedział m.in., że czeka ją podróż także do innych miast.

LIPIEC 1995

XX PUCHAR LATA – XV MISTRZOSTWA PZKO w mini piłce nożnej odbyły się 1.7. na boisku w Trzyńcu Na Borku. Organizatorami byli: Miejscowe Koło PZKO w Lesznej Dolnej oraz Sekcja Sportu i Turystyki ZG. Udział wzięło 11 siedmioosobowych drużyn. Zwyciężyła drużyna MK PZKO z Gródka przed MK Karwina – Raj i MK Piosek. Sędziowali panowie Uhlář, Proboasz, Fajak i Kubok. Gródek powtórzył zeszłoroczny sukces, a było to jego już szóste zwycięstwo w Turnieju. Po zmaganiach na boisku, odbyło się spotkanie towarzyskie w Domu PZKO w Lesznej Dolnej.

SEKCJA HISTORII REGIONU – ogłosiła Konkurs Historyczny z okazji 50. rocznicy zakończenia II wojny światowej i 30-lecia swej działalności przy Zarządzie Głównym PZKO. Konkurs jest pod hasłem: „Wspomnienia z okresu II wojny światowej i pierwszych lat powojennych(1939 – 1947)”. Termin nadsyłania prac do 8 października na adres Zarządu Głównego PZKO w Czeskim Cieszynie.

WIANKI W BEŁKU – Dawna tradycja ludowa organizowania Wianków, posiada długoletnią historię w Miejscowym Kole PZKO w Gródku. W tym roku imprezę przesunięto aż na 8 lipca, z powodu wcześniej organizowanego jubileuszu 100-lecia budynku polskiej szkoły podstawowej. Wianki zorganizował Klub Młodych przy MK PZKO, którego prezesem jest Bogusław Czudek. Jak nakazuje tradycja, imprezę rozpoczęto po zachodzie słońca. O dawnych obrzędach, wierzeniach, opowiadał Władysław Młynek. Atutem i atrakcją dla tej imprezy jest miejsce – zakole Olzy pod wysoką skałą, zwaną Bełko, przyciągające pięknem przyrody i spokojem. Zapłonęły ognie świętojańskie, dziewczęta ubrane na białą zeszły nad rzekę, by spuścić na wodę wianki z zapaloną świeczką. Natomiast niektórzy kawalerowie rzucali się w nurt Olzy, by wyłowić upatrzony wianek. Potem była zabawa przy muzyce, spotkania i pogawędki przyjaciół wszystkich generacji, przy dobrym gastronomicznym zaopatrzeniu, które przygotowały panie z Klubu Kobiet.

WIZYTA W WARSZAWIE – W dniach 11 i 12 lipca byli w Warszawie na oficjalnych rozmowach prezes Rady Polaków Wawrzyniec Fójcik, jego zastępca Michał Chrzastowski i prezes ZG PZKO Jerzy Czap. Delegacja Rady Polaków i ZG PZKO

była przyjęta w Kancelarii Prezydenta RP, w Sejmowej Komisji Łączności z Polakami za Granicą, we „Wspólnocie Polskiej”, rozmawiała z ministrem spraw zagranicznych Władysławem Bartoszewskim, z wicepremierem Aleksandrem Łuczakiem i wiceministrem Kultury i Sztuki Wacławem Janasem. Rozmawiano o aktualnej sytuacji na Zaolziu w świetle ustaleń ostatniego Zgromadzenia Ogólnego Kongresu Polaków, o problemach i potrzebach, szczególnie dla PZKO, który jest w poważnych kłopotach finansowych po wprowadzeniu przez Rząd CR zmian w subwencjonowaniu mniejszości narodowych w RC. Rozmawiano również o stosunkach polsko – czeskich, gdzie w/g ministerstwa SZ odnotowuje się poprawę, co może korzystnie wpłynąć na sytuację Polaków w RC.

SEKCJA FOLKLORYSTYCZNA ZG PZKO – ogłosiła z okazji swego 30-lecia Konkurs Cieszyńskiej Poezji Ludowej. Termin nadsyłania prac do 30 listopada b.r. Jest to jedna z wielu inicjatyw Sekcji w Roku Kultury Ludowej.

ZEBRANIE ZG PZKO – odbyło się 25.7. z programem obrad: sprawozdanie z gospodarowania Biura, wyniki konkursu na dyrektora Piasta, Gorolski Święto, program zebrań ZG w II półroczu.

Wyniki gospodarowania Biura ZG w I półroczu 1995 przedstawił dyrektor Suchanek. Stwierdził, że strata finansowa w wysokości 219 tys. koron jest spowodowana wyższymi wydatkami na imprezy organizowane przez Biuro, a jednocześnie mniejszymi dochodami, spowodowanymi m.in. niezapłaconymi składkami członkowskimi. Dyskusja dotyczyła sposobu przepływu funduszy z Polski i roli biura Macierzy Ziemi Cieszyńskiej jako pośrednika. Poruszono problem zaległych składek członkowskich w niektórych Kołach. Około 3000 członków nie uiściło jeszcze składki za rok 1994. Wobec tego podjęto uchwałę: 1 – 8/95 – ZG poleca dyrektorowi Biura przygotować pod obrady Rady Ekonomiczno-Organizacyjnej porównanie wyniku gospodarczego za I półrocze 1995 z analogicznym okresem r. 1994., dalej poleca Biuru opracować biuletyn informacyjny do Kół poruszający sprawę uregulowania składek członkowskich i uporządkowania kartotek MK.

Do konkursu na dyrektora Piasta zgłosili się w wyznaczonym terminie dwaj kandydaci: firma Rywik – Matwikow, prywatny przedsiębiorca, P. Sojčák.

Do tego, aby konkurs był w myśl prawa ważny, muszą być przynajmniej trzej kandydaci. W przedłużonym terminie zgłosił się Dom Polski z Ostrawy. ZG postanowił, by Komisja Konkursowa rozpatrzyła do 15.8. zgłoszenie firmy R – Mat. i propozycję Domu Polskiego.

Prezes przedstawił listę zaproszonych gości na GŚ, o których troszczyć się tradycyjnie zgłoszeni członkowie ZG. Wezwał wszystkich do udziału w GŚ. Członkowie otrzymali pisemną propozycję terminów i programu zebrań ZG w II półroczu. Po wniesieniu poprawek, polecono Biuru doręczyć wszystkim zainteresowanym włącznie z Komisją Rewizyjną. Przedstawiono też w skrócie program najważniejszych imprez do końca roku.

ZG zatwierdził odznaczenia związkowe Zasłużony dla Związku I stopnia - złoto, dla Antoniego Szpyrca, prezesa Klubu Twórców Ludowych, i Zasłużony dla Związku II stopnia – srebro, dla Józefa Chmiela, czołowego folklorysty z Darkowa.

CHÓR „DŹWIĘK” – Miejscowego Koła PZKO w Karwinie – Raju, jako jedyny przedstawiciel zaolziańskich chórów, wziął udział w tegorocznych warsztatach artystycznych dla chórów polonijnych w Koszalinie w dniach 19 – 28 lipca. Od razu po przyjeździe, rozpoczęły się próby indywidualne i zespołowe z innymi chórmi,

przeważnie z za wschodniej granicy Polski. Przygotowywano pieśni do Koncertu Galowego. 21 lipca odbyła się uroczysta inauguracja Spotkania Chórów Polonijnych. Równocześnie, też w Koszalinie zagajono Kolonie Artystyczne, w których udział wzięła „Skotniczka” z Orłowej – Lutyni. W niedzielę wszystkie zespoły uczestniczyły w uroczystej mszy św., popołudniu natomiast koncertowały na bałtyckich plażach. W czasie pobytu w Koszalinie, rajceki „Dźwięk” odwiedził sanatorium Połczyn – Zdrój, gdzie dał 45 minutowy koncert, oraz spotkał się z władzami miasta i uzdrowiska. W Koncercie Galowym wystąpiły chóry uczestniczące w Spotkaniu, i dzieci Polonijnej Kolonii Artystycznej. Spotkanie zakończono wspólnym ogniskiem. Fundatorem wyjazdu i pobytu chóru „Dźwięk” w Koszalinie była „Wspólnota Polska”, oraz częściowo Kopalnia „Morcinek” z Kaczyc, która załatwiła podróż w jedną stronę.

GOROLSKI ŚWIĘTO – 48. z kolei, w tym roku odbyło się już 29 i 30 lipca. Tym razem nasze GŚ inaugurowało Tydzień Kultury Beskidzkiej, XXXII z kolei. Maraton folklorystyczny Podbeskidzia zagaili Jan Ryłko, prezes MK PZKO w Jabłonkowie i Marek Trombski, wojewoda bielsko-bialski. Tradycyjnie, GŚ gościło wielu gości oficjalnych i tysiące uczestników z całego regionu. Z Polski byli to senatorowie z Komisji d/s Polaków i Emigracji za Granicą, przedstawiciele Urzędu Rady Ministrów, Ministerstwa Kultury i Sztuki i Edukacji, Konsulat Generalny w Ostrawie w komplecie, przedstawicielki czeskiego Ministerstwa Kultury, przedstawiciele „Wspólnoty Polskiej” z Warszawy, Katowic, Krakowa i Bielska-Białej, starostowie i burmistrzowie miast po obu brzegach Olzy, przedstawiciele wszystkich polskich organizacji na Zaolziu z prezesem W. Fójcikiem na czele. Byli goście z Litwy, Białorusi, Niemiec, Słowacji, Pragi i innych miast czeskich, związani rodzinnymi korzeniami z Zaolziem. Korowód zespołów, gości i wszystkich uczestników przeszedł z jabłonkowskiego Rynku do Lasku Miejskiego w południe, gdzie oczekiwały na oficjalne rozpoczęcie tłumy dalszych uczestników. W korowodzie, w kolonie, przyjechał też nestor, założyciel GŚ, Jura spod Gronia-Władysław Niedoba. Do lasku przez mostek wszedł na piechotę, witany owacyjnie przez zgromadzoną publiczność. Niedzielny program tradycyjnie rozpoczęły połączone chóry „Gorol”, „Przełęcz” i „Melodia”. Po nich występowały dziecięce zespoły „Nowina”, „Mali Jackové” z Jabłonkowa i ich rówieśnicy z Pierścica, prezentując folklor jabłonkowski i Ziemi Cieszyńskiej. Kolejny blok, to występy „Wisły”, „Czantorii” i „Suszan” z Suchej Górnej. Dużo emocji wywołał występ włoskiego zespołu „Gruppo Folcloristico Trevigiano”. Finał należał do Zespołu Ludowego z Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej z Lublina. Dziarskie krakowiak i mazur, oraz elegancki polonez zakończyły program artystyczny 48. Gorolskiego Święta. Trzeba odnotować, że w sobotnim programie na scenie Lasku Miejskiego wystąpiło również kilka znakomitych zespołów z zagranicy: dziecięcy z Jastrzębia –Zdroju, „Magurzanie” z Łodygowic reprezentujący folklor żywiecki, „Drevar” z Krasna n.Kysucą prezentujący tańce górali kysuckich i folklor tatrzański, oraz zespół z Grecji „Macedonia”. Program GŚ prowadzili znakomicie, jak zawsze, Władysław Młynek i Tadeusz Filipczyk. Gorolski Święto miało swoje imprezy towarzyszące: sobotni „Bieg o dzbanek mleka” zgromadził ok. 100 zawodników, także „Rajd o kypce Macieja” cieszył się dużym udziałem na turystycznych trasach. Była czynna w Domu Działkowca wystawa Klubu Twórców Ludowych. Wieczorna i nocna dyskoteka zgromadziła ok. 7,5 tys. młodzieży. Oba dni GŚ dużym zainteresowaniem cieszyły się stoiska Miejskich Kół obficie zaopatrzone w różne specjały kuchni śląskiej i napoje, co znakomicie dopełniało atmosferę Gorolskiego Święta.

„KAWIARENKA POD PEGAZEM” – jako impreza towarzysząca Gorolskim Świętu gościła tym razem poetę egzotycznego: Irakijczyka, mieszkającego w Polsce, Hatifa al – Janabi. Poeta posługujący się językami polskim i arabskim, wydawał już swoją twórczość także w innych językach europejskich, m.in. na czeski tłumaczył jego utwory Wilhelm Przeczek. Spotkanie prowadzili Jan Pyszko i Wilhelm Przeczek, utwory poety recytował Karol Suszka. „Kawiarenka” zgromadziła komplet słuchaczy.

ODWIEDZIŁY ZAOLZIE – przedstawicielki Związków Polaków ze wschodu: Janina Sławińska z Litwy i Teresa Silewończyk z Białorusi. Uczestniczyły w Gorolskim Święcie, ale przedtem odwiedziły kilkanaście domów PZKO, Ośrodek w Koszarzyskach. Interesowały się formami działalności PZKO, poszczególnych Kół, gospodarowaniem, finansowaniem, utrzymaniem Domów PZKO, aktywnością członków itp. Miały okazję poznać ile trzeba włożyć wysiłku w przygotowanie choćby jednego stoiska na GŚ.

SIERPIEŃ 1995

DZIEŃ ZAOLZIA – zorganizowała 3.8. w Wiśle Sekcja Folklorystyczna ZG PZKO w ramach Tygodnia Kultury Beskidzkiej. W Muzeum Beskidzkim odbyła się sesja popularnonaukowa poświęcona kulturze ludowej Zaolzia. Zainaugurował ją Józef Chmiel, prezentując trombity własnej produkcji. Prezes, prof. Daniel Kadłubiec wygłosił referat na temat 30-letniej działalności Sekcji Folklorystycznej przy ZG PZKO. Na temat wydawnictwa Sekcji mówił Jan Szymik. Wiersze zaolziańskich poetów recytowali Magda Folwarczna i Rudolf Moliński. Program dopełniała muzycznie kapela „Kamraci” z Błędowic. W tegorocznym TKB, na estradach Szczyrku, Wisły, Makowa Podchalańskiego, Oświęcimia i Żywca, wystąpiło 7 zaolziańskich zespołów, w tym trzy dziecięce..

ZYWOCICE – 51. rocznicę zbrodni hitlerowskiej na miejscowych obywatelach uczciło 6.8. ponad 200 uczestników spotkania pod Pomnikiem Ofiar faszyzmu. Warte honorową zaciągnęli harcerze cierlicko – błędowickiej drużyny im. Żwirki i Wigury. Nad Pomnikiem powiewały flagi czeska i polska. Obecni byli przedstawiciele miast Hawierzowa i Karwiny, powiatowej organizacji Związku Bojowników o Wolność, ZBOWiD-u z Cieszyna, konsul RP z Ostrawy, przedstawiciele ZG PZKO, Rady Polaków, innych polskich organizacji, członkowie rodzin ofiar mordu. Przemówienie wygłosił František Gil, przewodniczący powiatowej organizacji ZboW. W imieniu organizacji polskich mówił Wawrzyniec Fójcik, prezes Rady Polaków. Na zakończenie uroczystości wspomnieniowej, na której wystąpił chór mieszany cierlickiego ewangelickiego zboru, popłynęły słowa modlitwy po polsku i po czesku wypowiedziane przez ks. bisk. VI. Volnego i ks. V. Gandereę.

„SKOTNICZKA” – Zespół folklorystyczny MK PZKO w Orłowej – Lutyni, miała w tym roku bogate wakacje artystyczne w różnych miejscach Polski. W lipcu zespół przebywał w Koszalinie na Koloniach Artystycznych, gdzie razem z dziećmi z Białorusi, Ukrainy, Litwy i Łotwy uczył się nowych piosenek i tańców, spotykał się z artystami, występował na koncertach, zwiedzał nadbałtyckie miasta i zabytki. Po powrocie z Koszalina i krótkiej przerwie, „Skotniczka” wzięła udział w Tygodniu Kultury Beskidzkiej, prezentując swoje artystyczne umiejętności na estradach Makowa Podchalańskiego, Oświęcimia i Szczyrku. Były to nowe przeżycia i nowe znajomości,

bowiem pezetkaowscy młodzi artyści występowali razem z młodzieżą z wielu egzotycznych państw. Zespół pracuje pod kierownictwem pani Odonii Charwat. W pracy zespołu bardzo zaangażowani są rodzice dzieci.

SPOTKANIE Z PREMIEREM – W ramach rozmów rządowych czesko – polskich na czele z premierami Václavem Klausem i Józefem Oleksym, odbyło się 17.8. w Urzędzie Obwodowym w Ostrawie – Porubie spotkanie premiera V. Klause z Radą Polaków, której członkiem jest także prezes ZG PZKO. Rozmawiano o sprawach ogólnych mniejszości polskiej, o przyszłorocznych wyborach parlamentarnych, w których chcą wystartować niektórzy przedstawiciele mniejszości polskiej w ramach partii ODS, o byłych majątkach polskich. W tym ostatnim temacie stwierdzono, że nie podważając dekretów prezydenta E. Beneša, będzie się poszukiwać rozwiązań innych, na co w/g premiera V. Klause, jest szansa na ten temat rozmawiać. Jest to pewnego rodzaju postęp w wypowiedzi wysokiego polityka RC.

DOŻYNKI ŚLĄSKIE – ta tradycyjna w niektórych Miejscowych Kołach PZKO sierpniowa impreza, jako pierwsza miała miejsce 19.8. w OLDRZCHOWICACH. Obrzęd dożynkowy, występy zespołu regionalnego i gawędziarze, wprowadzili dobry nastrój wśród licznie zgromadzonych uczestników, pomimo niesprzyjającej pogody. Bawiono się do późnych godzin nocnych. Zebrani czuli się jak jedna rodzina, co było efektem dobrego przygotowania i organizacji imprezy przez członków MK.

W GUTACH, 26.8. pogoda natomiast sprzyjała. Zespół ZG „Olza”, przewodził dożynkowemu korowodowi, który wyruszył od domu gazdów, państwa Danuty i Radka Muroniów. Liczni uczestnicy z okolicy i całego regionu obejrzeni piękny program obrzędu dożynkowego i artystyczne występy „Olzy”. Udział wzięło wielu gości oficjalnych ze starostą Trzyńca Janem Starym na czele, przedstawicielami ZG i Rady Obwodowej PZKO, okolicznych Kół. Byli państwo Oszeldowie z Cieszyna, Andrzej Kubisz z Gnojnika i inni zacni goście. Po występach „Olzy” przygrywała orkiestra „Májovák“ z Karwiny.

W BŁĘDOWICACH odbyły się dożynki 3. 9., znów przy kiepskiej pogodzie, która odstraszyła trochę gości. Pomimo tego występy jabłonkowskiego męskiego chóru „Gorol” i gawędziarzy Władka Młynka i Tacka Filipczyka rekompensowały kaprysy aury. Wieniec żniwny odbierali od „Goroli” gazdowie dożynek, Bogusława i Jan Lugschowie. Wśród gości byli konsul generalny RP Jerzy Kronhold, przedstawiciele miasta Hawierzowa, ZG PZKO, prezes Rady Polaków, przedstawiciele okolicznych Kół PZKO. Znakomite jadło i napoje tradycyjnie były dobrą wizytówką kulinarnych umiejętności pań z Klubu Kobiet.

ZEBRANIE ZG PZKO – było tym razem wyjazdowe. Miało miejsce 29.8. w świetlicy MK PZKO w Kocobędzu, dzielnicy Cz. Cieszyna. Zaproszeni byli prezesi wszystkich czeskokocieszyńskich Kół. Niestety, nie zjawili się przedstawiciele Mistrzowic, Osiedla, Parku Sikory, Żukowa Dolnego, Sibicy i Stanisławic. Głównymi tematami obrad były:

- 1) – program sejmików obwowych o kulturze, zawierający materiał pisemny. Sejmiki mają być zwołane do końca b.r.
- 2) - program imprez jubileuszowych Sekcji Folklorystycznej, Sekcji Historii Regionu, Klubu Nauczycieli Emerytów, Chóru Nauczycieli Polskich,
- 3) - przedstawiony przez prezesa projekt – wniosek do Senatu RP i Zarządu Krajowego „Wspólnoty Polskiej”, o finansowe wsparcie inwestycyjnych zamierzeń PZKO w r. 1996: adaptacja pomieszczeń dla TL „Bajka” na strychu budynku ZG na

salkę teatralną, dokończenie Domu PZKO w Kocobędzu i przybudówkę w Śmiłowicach, remont Domu PZKO w Rychwałdzie.

- 4) – pełnienie uchwał ostatniego zebrania: 1 – 8/95 zostało spełnione-porównano (Rada Ekonomiczna i Biuro) wyniki gospodarowania. Biuletyn jest przygotowany do wysyłki do Kół. Uchw. 2 – 8/95 – o wynikach konkursu i argumentach na dyrektora hotelu Piast poinformował prezes ZG. Komisja Konkursowa zdecydowała 28.8. wybrać Dom Polski s.a., jako firmę prowadzącą działalność hotelu Piast. Uchwałą 2 - 9/95 Zarząd Główny podjął decyzję potwierdzającą wniosek Komisji Konkursowej, by zarządzenia hotelu Piast podjęła się s.a. Dom Polski od 1.9. b.r. Uchwałę przyjęto jednogłośnie.
- 5) – działalność Miejscowych Kół z małą ilością członków i złymi warunkami lokalowymi w obwodzie czeskocieszyńskim. Te, których przedstawiciele byli obecni: Kocobędz, Ligota, Mosty Żuków Górny, przedstawiły swoje problemy. W najlepszej sytuacji są Mosty, Kocobędz, który współpracuje z Ligotą. Żuków Górny nie ma swojego lokalu. Spotkania Koła odbywają się w prywatnym domu. W uchwale 6 – 9/95 ZG polecił prezesowi i dyrektorowi Biura podjąć działania w Urzędzie Miasta w sprawie znalezienia lokalu na świetlicę dla MK PZKO w Żukowie Górnym. Polecono, by na sejmikach obwodu czeskocieszyńskiego ożywić działalność koordynacyjną tego obwodu.

Zarząd Główny w uchwale 3 – 9/95 zaakceptował odznaczenia Zasłużony dla Związku I Stopnia – złoto dla Leopolda Morawca z Ligoty, Bronisława Słowika z Hawierzowa – Suchej, Cecylii Gilowej, Amalii Szeligowej i Józefa Sztwiertni – wszyscy z MK PZKO Lutynia Dolna. ZG zajął krytyczne stanowisko wobec przemówienia W. Fójcika, prezesa Rady Polaków, na uroczystości wspomnieniowej w Żywocicach 6.8. b.r.. W przemówieniu były cztery zdania po polsku, reszta po czesku – w imieniu ODS. Działacze w terenie, uczestnicy uroczystości, byli oburzeni.

WRZESIEŃ 1995

POWAKACYJNĄ DZIAŁALNOŚĆ – wznowiły nasze chóry. W ogłoszeniach GL pojawiły się na początku września zaproszenia na pierwsze próby karwińskich chórów „Przyjaźń” i „Dźwięk”, „Harfy ‘z Cz, Cieszyna, „Hasła” ze Skrzeczonia.

NOWA ŚWIETLICA – Miejscowe Koło PZKO w Orłowej – Mieście od dłuższego czasu nie miało swego lokalu. Poprzednie ulegały zniszczeniom z powodu szkód górniczych. Nowa świetlica powstała w dzielnicy Zimny Dół, w budynku, którego właścicielką jest pani Wanda Wilczek, prowadząca tutaj swój sklep. Dużą, niewykorzystaną salę, właścicielka udostępniła orłowskiemu Kołu, które po akceptacji Urzędu Miasta i uporządkowaniu, zaadaptowano na świetlicę. Pracami kierował prezes MK, Leon Kasprzak. Pierwsza impreza odbyła się 27. 8., z udziałem jubilatów Koła, z których najstarszy p. Karol Konieczny obchodził 90 urodziny. Występowały zespoły „Skotnica” i „Skotniczka” z Orłowej- Lutyni, kierowane przez panią Odonię Charwat. Zaraz na początku września, 5.9., w świetlicy było ponownie gwarno. Spotkały się bowiem chóry „Lutnia” z Lutyni Dolnej z dyrygentem Alojzym Babińskim i orłowskie „Hasło” z dyrygentami Władysławem Ruskiem (aktualnym) i prof. Brunonem Rygłem (poprzednim), oraz przedstawiciele ZG i ZŚM. Świętowano Abrahamowiny Leona Kasprzaka , długoletniego chórzysty, społecznika i prezesa Miejscowego Koła PZKO.

SPOTKANIE TEMATYCZNE – z okazji 75. rocznicy podziału Śląska Cieszyńskiego zorganizowała 7.9. Sekcja Historii Regionu ZG. Wzięło w nim udział 28 osób. Prelekcję na temat „Świadomość narodowa” wygłosił dr Krzysztof Nowak, historyk z Cieszyna. Prelegent zwrócił uwagę na działalność kościoła, działaczy społeczno – narodowych i politycznych, oraz organizacji kulturalno – oświatowych działających na Śląsku Cieszyńskim w drugiej połowie XIX i pierwszej połowie XX wieku, mających wpływ na wychowanie narodowo – patriotyczne i świadomość narodową. W dyskusji wzięło udział 10 osób. Spotkanie prowadził przewodniczący SHR, Otokar Matuszek.

ZAOLZIAŃSCY ARTYŚCI W PRADZE – Ekspozycja wystawy „Polscy Artyści na Zaolziu 1945 – 1995”, którą przygotowało Muzeum Okręgowe w Bielsku – Białej, została otwarta 14.9. w Instytucie Polskim w Pradze. Trochę uszczuplona z powodu braku miejsca, prezentuje naszych artystów znanych – Franciszka Świdra, Oskara Pawłasa, Bronisława Firle, Bronisława Liberde, i młodych – Anetę Sedlakową i Barbarę Kowalczyk. Gośćmi wernisażu byli : nowy ambasador RP w Pradze, Marek Pernal, przedstawiciele Rady d/s Narodowości Hana Frištenská i Andrej Sulitka, artyści, dyrektor Muzeum i komisarz wystawy z Bielska Jerzy Polak i Iwona Purzycka, prezes ZG. Była to kolejna prezentacja działalności Sekcji Plastycznej działającej przy ZG PZKO i środowiska twórczego Zaolzia.

POŻEGNANIE LATA – taką imprezę połączoną ze spotkaniem jubilatów zorganizowało Miejskowe Koło PZKO w Lutyni Dolnej 16.9. W programie kulturalnym występowały dzieci miejscowej szkoły pod kierownictwem nauczycielki Wandy Kondziołkowej, połączone chóry „Lutnia” i „Hasło” pod kierownictwem Alojzego Babińskiego. Dzieci recytowały i śpiewały śląskie pieśni ludowe. Chóry często ze sobą współpracujące, w tym roku występowały razem już po raz szósty. Jubilatom wręczono kwiaty i odznaczenia. Do wspólnej zabawy grała kapela ludowa MK. Przygotowane były atrakcje dla dzieci i tradycyjnie dobry bufet.

T.L.„BAJKA” – wystawiła kolejną premierę, „Księgę dżungli”, w adaptacji książki pod tym samym tytułem R. Kiplinga. Reżyserem przedstawienia jest p. Julian Kilar z Katowic. Z powodu aktualnych personalnych kłopotów „Bajki”, w spektaklu występują również aktorzy Sceny Polskiej Teatru Cieszyńskiego, Halina Pasekova i Andrzej Rozmus, obok Wandy Jursy, Pawełki Niedoba i Jana Szymika. Pomoc w realizacji przedstawienia okazało Miejskowe Koło PZKO w Błędowicach udostępniając lokal na próby generalne. W Błędowicach odbyła się także premiera dla dzieci miejscowej PSP.

KONTAKTY Z OPOLSZCZYZNĄ – W skrzeczońskim Domu PZKO odbyło się 23.9. spotkanie działaczy Opolszczyzny z przedstawicielami ZG, obwodów karwińskiego i orłowskiego, oraz członkami zarządu Miejskowego Koła PZKO. Celem spotkania było nawiązanie kontaktów kół PZKO z placówkami kulturalnymi i towarzystwami z Opolskiego. Skrzeczońskie Koło takie bliskie kontakty utrzymuje już ponad 20 lat z Grodkowem. To jest przykład dla innych Kół, podkreślano w wystąpieniach gości – wiceprezesa Opolskiego Towarzystwa Kulturalno – Oświatowego, Tadeusza Soroczyńskiego i przewodniczącego Towarzystwa Miłośników Grodkowa, Józefa Kośli, którzy udekorowali skrzeczońskie Koło PZKO honorowym medalem „Tobie Polsko”, oraz medalem PTTK. Spotkanie cieszyło się dużym zainteresowaniem polskich mediów. Goście mieli możliwość zapoznania się z działalnością PZKO, w skrzeczońskim Domu zwiedzili bibliotekę, bogatą w eksponaty Izbę Tradycji, wystawę

folklorystyczną Wincentego Szeligi. W programie artystycznym wystąpiła jabłonkowska „Nowina”, gawędziarskim humorem bawili zebranych Władysław Młynek, Tadeusz Filipczyk i dyrektor Domu Kultury w Krapkowicach Piotr Marszałek. Przed spotkaniem w skrzeczkońskim Domu PZKO, goście z Polski zwiedzili znane zaolziańskie miejsca pamięci.

OBRADY ZG PZKO – odbyły się 26 września. Omawiano m.in. działalność Klubów Młodych, sprawy Zwrotu, program imprez na następny rok.

Przedtem skontrolowano uchwały z zebrania sierpniowego ZG. Prezes zapoznał członków z pisemnym usprawiedliwieniem prezesa Rady Polaków Wawrzyńca Fójcika, w którym odnosił się do krytyki jego przemówienia na wspomnieniowej uroczystości w Żywocicach. W sprawie lokalu dla MK w Żukowie Górnym umówiono wizytę w Urzędzie Miasta Cz. Cieszyn. Z dyskusji na temat Klubów Młodych i aktywności młodzieży w Kołach wynikało, że Rada d/s Młodzieży ZG nie jest dosyć aktywna w zasięgu całego Związku i nie posiada stałej koncepcji działalności. Są Koła, gdzie młodzież skupia się wokół zespołów, ale w większości Kół praca z młodzieżą ma charakter dorywczy. Uchwała 1 – 10/95 zobowiązuje członków ZG do wzięcia udziału w przygotowywanych sejmikach obwodowych, na których należy zbadać m.in. aktualny stan działalności KM przy Miejscowych Kołach i opracować wnioski na ich uaktywnienie. Następnie redaktor Zwrotu F. Bałon poinformował, że doszło do zmiany w przepisach określających wykorzystanie państwowej dotacji na prasę narodowościową. Z dotacji nie może być opłacana administracja i dystrybucja. Spowoduje to w r. 1996 obniżenie nakładu Zwrotu do 2500 egzemplarzy i podwyżkę abonamentu na 12 koron. Redakcja Zwrotu i Biuro ZG zostały zobowiązane do opracowania i przedstawienia na Konwencie Prezesów problematyki Zwrotu, oraz konkretnych rozwiązań. Propozycję programu szkolenia prezesów, skarbników i przewodniczących KR Miejscowych Kół przedstawiła inż. Halina Gawlas. ZG polecił prezesowi uchwałą 3 – 10/95 zwołać Prezydium ZG w celu omówienia bardziej zwartej formy Regulaminu Wewnątrzwiązkowego i przygotowania programu szkolenia w terminie do 15.10.b.r. W dalszym ciągu obrad dyrektor Biura przedstawił propozycje imprez Zrzeszenia Śpiewaczo – Muzycznego, oraz Sekcji Sportu i Turystyki w r. 1996. Przy tej okazji omawiano koncepcję przygotowania bloku programowego naszych najlepszych zespołów na Festiwal w roku jubileuszowym 50-lecia PZKO, a przedtem aktywizacji „Górnika”. Z okazji zbliżającego się otwarcia Domu PZKO w Olbrachcicach, ZG zaakceptował odznaczenia dla najaktywniejszych członków MK. Najwyższe odznaczenie Zasłużony dla Związku I st. Z Wpisem do Złotej Księgi PZKO, przyznano Oskarowi Delongowi. Wysokie odznaczenia przyznano także członkom darkowskiego chóru „Lira” z okazji 85-lecia jego działalności. Odznaczenie Zasłużony dla Związku II st. Srebro, przyznano zespołowi Gimnastyków MK PZKO w Wędryni, z okazji 90-lecia istnienia i aktywnej działalności zespołu. Na liczne imprezy, które będą się odbywały jeszcze we wrześniu i w październiku, wyznaczono delegacje członków ZG.

NOWY DOM PZKO – Miejscowe Koło w Olbrachcicach, po siedmiu latach od kupna starego budynku, służącego pierwotnie za gospodę (po wojnie było w nim kino), sfinalizowało prace rekonstrukcyjno – adaptacyjne i od 30 września b.r. posiada własną siedzibę. Stało się tak dzięki ogromnemu wysiłkowi organizacyjnemu zarządu, pracy i materialnej, oraz finansowej pomocy członków i sympatyków Koła, pomocy finansowej Zarządu Głównego i Urzędu Gminy Olbrachcice, pomocy specjalistów polskiej firmy budowlanej działającej na naszym terenie, a zwłaszcza dzięki finansowemu wsparciu

„Wspólnoty Polskiej” z Warszawy. Na uroczystości otwarcia obecni byli konsulowie RP w Ostrawie, generalny Jerzy Kronhold, i Piotr Szwarc, władze gminne, prezes Rady Polaków Wawrzyniec Fójcik, prezes i wiceprezes ZG PZKO Jerzy Czap i Władysław Młynek, delegacja Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” z Warszawy, przedstawiciele Związku Polaków na Białorusi, przedstawiciele okolicznych Kół PZKO. Oprócz przemówień, życzeń i gratulacji gości oficjalnych, w programie artystycznym wystąpiły własne zespoły Koła: dziecięcy „Drops”, chór mieszany, oraz zespół teatralny, który na tę okazję odegrał fragmenty retrospekcyjne sztuk wystawianych przed wielu laty przez poprzedników. Aktualny prezes MK, p. Iwona Guńkowa wyraziła w swym wystąpieniu nadzieję, że tak, jak nie zabrakło życzliwych i chętnych ludzi przy budowie Domu PZKO, tak nie zabraknie ich po jego otwarciu. Jest tutaj miejsce dla pezetkaowskiej młodzieży. Może służyć wszystkim w Olbrachcicach, którzy zechcą do niego przyjść. Wśród darów, które w dniu otwarcia Domu PZKO Koło otrzymało, wyróżniał się telewizor i odtwarzacz video, które przywiozły przedstawicielki „Wspólnoty” z Warszawy, p.sekretarz Alicja Walczyk i skarbnik Agnieszka Bogucka. W drugim dniu otwarcia odwiedzili nowy Dom PZKO przedstawiciele ponad 30 Kół PZKO z całego regionu.

GIMNASTYCY – W tym samym dniu, jak w Olbrachcicach, 30 września, na południowym krańcu Zaolzia w Wędryni, obchodzono jubileusz 90-lecia wędryńskich Gimnastyków. W Czytelni, gdzie gospodarzem jest Miejscowe Koło PZKO, zjawiły się tłumy, by świętować urodziny zespołu, który rozślawił Wędrynię w kraju i za granicą. Na uroczystości było obecnych wielu gości oficjalnych, z konsulem generalnym RP w Ostrawie, Jerzym Kronholdem na czele. W programie jubileuszowym zaprezentowały się wszystkie generacje dawnych i aktualnych gimnastyków. Autorami scenariusza byli Bogdan Ondraszek, od 25 lat występujący w zespole a od 10 lat jego kierownik, oraz żona Bogdana pani Irena, choreograf i kierownik zespołu tanecznego, który również na jubileuszu występował. Przed Gimnastykami wystąpił w programie artystycznym miejscowy chór pod kierownictwem Franciszka Hesa. Całość programu prowadził prezes MK PZKO, Bogusław Raszka.

PAŹDZIERNIK 1995

PRZEŁAJOWE MISTRZOSTWA PZKO – po raz dziewiętnasty zorganizowało MK PZKO w Mistrzowicach i Sekcja Sportu i Turystyki ZG 1.10. Zawody, w których uczestniczyło 41 zawodniczek i zawodników były rozegrane na dystansach 1800 i 3600 m. Pogoda nie była zbyt przyjazna. Dzięki ofiarności państwa Macurów z Koniakowa, w których obejściu znajdowało się zaplecze zawodów, start oraz meta, wszyscy przez cały czas trwania zmagania byli częstowani gorącą herbatą. Puchar Przechodni zdobyła reprezentacja PZKO z Łomnej Dolnej przed Bystrzycą i Gimnazjum Polskim w Cz. Cieszynie. W biegu uczestniczyła też po raz pierwszy reprezentacja Klubu Biegacza z Jastrzębia.

INAUGURACJA - Miesiąc Oświaty Książki i Prasy rozpoczął się 4.10. w Oddziale Polskim Biblioteki Regionalnej w Karwinie – Frysztaście promocją książki pani Jadwigi Oszeldowej „Zdrowie nie tylko na talerzu”, wydanej przez ZG PZKO. Jest to druga z kolei po „Zdrowiu na talerzu” książka tej autorki, z serii zatytuowanej „Jak żyć”. Około 30 osób zgromadzonych w salce biblioteki wysłuchało prelekcji autorki i jej rad, jak żyć, by zachować zdrowie fizyczne i psychiczne, aktywność umysłową i harmonię

ducha. Ona sama wraz z mężem Władysławem i synem Jerzym korzysta z porad ujętych w książkach. Państwo Oszeldowie swym optymizmem i witalnością potwierdzają prawdziwość i rzetelność zawartych w książkach informacji. Rozpoczęto w ten sposób cykl prelekcji pani J. Oszeldowej w Kołach PZKO.

RÓWNIEŻ W BOGUMINIE – zorganizowało Miejscowe Koło PZKO w pierwszych dniach października tradycyjną imprezę z okazji MOK i P. Koło liczy około 200 członków. Ma obecnie, z braku funduszy, mniejsze możliwości organizacyjne, jednak imprezy utrwalone od wielu lat przyciągają wielu chętnych takich spotkań. Na tej było obecnych około 60 uczestników, dla których koncertowała „Skotniczka” z Orłowej – Lutyni. Dziecięcy, taneczny zespół folklorystyczny, kierowany przez p. Odonię Charvat, przedstawił piękne widowisko pieśni, tańców i zabaw pochodzących z „dolnej” części Śląska Cieszyńskiego. Program bardzo się podobał zgromadzonej publiczności.

25 – LECIE DOMU PZKO W GRÓDKU – obchodziło 7.10. Miejscowe Koło. Dom, jako jeden z pierwszych, powstał dzięki ofiarności, poświęceniu i pracy wielu członków Koła. W ciągu lat przeprowadzano ulepszenia i remonty a ostatecznie dobudowano przybudówkę. Dużą pomocą finansową służyły władze gminy Gródek. Dom służył przez te lata i służy nadal zespołom Koła, odbywały się i odbywają tutaj spotkania nie tylko PZKO – wców, ale także ogólnie, obywateli Gródka. Na uroczystości jubileuszowej byli obecni przedstawiciele miejscowych władz z burmistrzem Janem Kawulokiem, ZG PZKO z wiceprezesem Władysławem Młynkiem, oraz goście z zaprzyjaźnionej Pszczyny, z którą Gródek utrzymuje bliskie kontakty. W programie artystycznym wystąpiły dzieci gródeckiej polskiej szkoły podstawowej, dziewczęta w pięknych strojach śląskich. Następnie koncertował jabłonkowski „Gorol” z repertuarem pieśni ludowych, klasycznych i patriotycznych. Młodzi i dorośli artyści wnieśli do spotkania radosny i podniosły nastrój. Po programie artystycznym bawiono się w przyjacielskiej i rodzinnej atmosferze do wczesnych godzin rannych. Aktywni Gródeczanie mają również na przyszłość ambitne plany.

TEATR Z WĘDRYNI W RZESZOWIE – Amatorski teatr MK PZKO z Wędryni wziął udział w dniach 10 – 15 października w Polonijnym Przeglądzie Amatorskich Zespołów Teatralnych w Rzeszowie. Wystąpił razem z zespołami z Litwy, Ukrainy i USA. Zespół wędryński wystawił „Grube ryby” Michała Bałuckiego zyskując podziw, bowiem poziomem artystycznym odbiegał wyraźnie od pozostałych zespołów. Przegląd obserwowali wybitni specjaliści od teatru, którzy udzielali amatorom fachowych rad. Na przeglądzie wystąpiła również nasza Scena Polska, prezentując publiczności, w której przeważali studenci, „Poskromienie złośnicy” W. Szekspira, odnosząc także duży sukces.

60 – LECIE KLUBU NAUCZYCIELI EMERYTÓW – Uroczystość miała miejsce 12.10. w Piaście. Koncertował Chór Nauczycieli Polskich, działający przy ZG PZKO. KNE kontynuuje swoją działalność także w ramach struktór ZG. W budynku ZG ma ulokowane swoje archiwum. Nauczyciele emeryci gromadzą i archiwują dokumenty szkolne, nazwiska nauczycieli, stare ustawy i regulaminy szkolne, oraz wszystko co było i jest związane z polskim szkolnictwem na Zaolziu. Trzy razy w roku odbywają się zebrania członkowskie, raz w miesiącu, zebrania zarządu KNE. Uroczystość jubileuszowa miała podniosły charakter. Gośćmi jubilata byli m.in. przedstawiciele

Związku Nauczycieli Polskich z Bielska – Białej i Cieszyna. Zasłużeni nauczyciele – emeryci otrzymali medale Komisji Edukacji Narodowej, ZNP, oraz PZKO.

30 – LECIE SEKCJI FOLKLORYSTYCZNEJ ZG – Uroczyste obchody jednej z najbardziej pracowitych i zasłużonych dla naszego regionu sekcji ZG, odbyły się 21.10. W dopołudniowym seminarium uczestniczyli naukowcy z Uniwersytetów Wrocławskiego w Katowicach i Cieszynie, przedstawiciele ZG PZKO i Sekcji Historii Regionu, oraz Sekcji Literacko – Artystycznej. Częścią seminarium był wyjazd do Bukowca, do Muzeum Regionalnego im. Karola Piegzy, które mieści się w tamtejszej Polskiej Szkole Podstawowej. Wieczorem, w Teatrze Cieszyńskim odbył się koncert ZPiT „Olza” i Zespołu Regionalnego „Górole”. Z przykrością trzeba stwierdzić mały udział publiczności, pomimo licznych zaproszeń osobistych i zapowiadania w prasie.

ŚLADAMI TOŻSAMOŚCI – Miejscowe Koło PZKO w Rychwałdzie, znajdujące się na obrzeżach regionu, zorganizowało 21.10. ciekawą wystawę fotografii i innych eksponatów p. n. „Rychwałd na fotografii i widokówkach”. Inspiracją wystawy była książka rodaczki, pani Janiny Galocz „Rychwałd, moja wioska rodzinna”, którą ma wydać Filia Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie. Na wystawie zaprezentowano 750 eksponatów, m. in. Stare, pożółkłe zdjęcie chaty Antoniego Nieboraka, w której w latach 1810 – 1821 znalazła schronienie polska szkoła. Stare, pamiątkowe zdjęcia i widokówki dopełniają współczesne, porównując dawny i współczesny obraz miejscowości. Dużą część wystawy obejmowała tematyka szkolnictwa, od najstarszego polskiego, do czasów współczesnych. Dokumentem zaświadcującym o tożsamości narodowej są na prz. spisy ludności z roku 1900, gdzie na 4556 rychwałdzian było 11 Czechów, 23 Niemców, 64 innych a reszta to Polacy. W roku 1991 miasto Rychwałd liczyło 6600 mieszkańców, z tego Polaków 3,6 %. W wystawie wziął udział konsul Piotr Szwarec, oraz zaprzyjaźniony Zespół Folklorystyczny „Jedność” ze Skrzyszowa w gminie Godów, z którym MK PZKO w Rychwałdzie utrzymuje bliskie kontakty. Całość organizowała i po wystawie oprowadzała p. inż. Halina Gawlas, sekretarz Miejscowego Koła, oraz przewodnicząca Rady Ekonomiczno – Organizacyjnej ZG PZKO. Wystawa trwała trzy dni i cieszyła się dużym zainteresowaniem mieszkańców Rychwałdu.

ŚWIĘTO PIEŚNI W DARKOWIE – Uroczyste obchody 85 – lecia zorganizowanego śpiewactwa w Darkowie, zorganizowało 22.10. MK PZKO, którego chór mieszany „Lira”, jeden z najlepszych chórów Związku, jest kontynuatorem działalności śpiewaczej w tej miejscowości. Impreza odbyła się w Domu Towarzyskim darkowskiego uzdrowiska. W programie oprócz jubilatki wystąpiły chóry „Hejnał – Echo” MK PZKO z Frysztatu i chór ZG PZKO „Melodia” z Nawsia. Wielu chórzystów „Liry” otrzymało odznaczenia PZKO i Polskiego Związku Chórów i Orkiestr w Warszawie. Wiele słów uznania i podziękowania odebrali dyrygenci: dawny, Władysław Winkler, który prowadził chór przez 25 lat i aktualny, prof. Alojzy Kopoczek. W uroczystości wzięli udział liczni przedstawiciele zaprzyjaźnionych chórów zaolziańskich i z Polski.

10 – LECIE DOMU PZKO W BŁĘDOWICACH – uczciło 22.10. Miejscowe Koło. Głównymi punktami programu jubileuszowego były występy bystrzyckich zespołów „Łączka” i „Bystrzyca”, którymi kierują państwo Maria i Leonard Podzemni. Dalej wystąpiła z recytacją uczennica miejscowej PSP Lenka Kubiczek, następnie 7-osobowy Zespół Wokalny MK pod kierownictwem pani Danuty Bilan, a po oficjalnym programie, kapela „Kamraci”. Imprezie towarzyszyła wystawa fotografii z uroczystości

otwarcia Domu PZKO a historię słowem przedstawił prezes MK, Tadeusz Nierostek. W ciągu 10 lat działalności Domu PZKO odbyło się w nim 2000 imprez, spotkań, uroczystości łącznie z kilkoma weselami młodych członków PZKO. Uroczystość zgromadziła wielu uczestników, oficjalnych gości i osób mieszkających już gdzie indziej, ale związanych z Kołem więzami emocjonalnymi.

100 – LECIE ŚPIEWACTWA w Jabłonkowie i 95 – LECIE w Nawsiu, obchodzono 14 i 15 października w Domu PZKO w Nawsiu. Uroczystość połączona była z 10 – leciem nawiejskiego Domu PZKO. Obchody zorganizowało Miejscowe Koło PZKO i ewangelicki zbór nawiejskiego kościoła. Patronem uroczystości był ZG PZKO. O kulturze ludowej tej ziemi, o pieśni w życiu ludu, o języku, który przekazywał pieśń z pokolenia na pokolenie, mówili na seminarium poprzedzającym uroczystości, Władysław Młynek i prof. Daniel Kadłubiec. W niedzielę, 15.10. miały miejsce dwa koncerty. Pierwszy, uroczysty, między nabożeństwami polskim i czeskim w kościele ewangelickim, drugi, po południu w Domu PZKO. W obu uczestniczyły: chór mieszany z Wisły, chór kościelny z Nawsia i jabłonkowski „Gorol’”. Koncert popołudniowy był dedykowany 10. rocznicy działalności Domu PZKO. Oba koncerty stały na wysokim poziomie artystycznym, dając w sumie trzy godziny niezapomnianych chwil z pieśnią, słowem, muzyką, oraz wspaniałą atmosferą ducha. Chór z Wisły prowadziła Maria Śliż, chór kościelny z Nawsia – Paweł Niedoba, chór męski „Gorol’”- inż. Bogusław Stonawski. Słowo o historii chóralnego śpiewu w kościele wygłosił W. Młynek, o Domu PZKO i zasłużonych, mówił Stanisław Łupiński. Gospodarzem uroczystości był Tadeusz Filipczyk - prezes Miejscowego Koła PZKO w Nawsiu. ZG reprezentował prezes, Jerzy Czap. Były słowa uznania i podziękowania za efektywną, 10-letnią działalność, oraz wspomniano budowniczych, szczególnie dyrektora miejscowej polskiej szkoły, Antoniego Worka, który finalizował budowę jako ówczesny prezes Koła.

ZEBRANIE ZG PZKO – w tym miesiącu odbyło się 24.10. Głównymi tematami obrad były sprawozdania sekcji działających przy ZG, propozycja na zebrania sprawozdawcze i sejmiki. Uchwały podjęte na ostatnim zebraniu były spełnione. Na początku dyskutowano na temat Regulaminu Wewnątrzwiązkowego, jego nowelizacji, oraz Zwrotu. Dyrektor Biura wyjaśnił kompetencje redaktora naczelnego i jego odpowiedzialności za wypracowanie i realizację budżetu wydawnictwa. Działalność Sekcji Zespołów Kobiet przedstawiła jej przewodnicząca, dr Henryka Żabińska. Zaproponowała zmianę nazwy na Sekcja Kobiet. Sekcja działa od 1968 roku. Składa się z 15 członkiń. Opiera swoją działalność na terenowych Klubach Kobiet, których jest 70 aktywnych. Przewodnicząca przedstawiła imprezy w roku bieżącym, działalność organizacyjną, oraz trudności w niektórych Kołach, jak brak własnego lokalu, brak kierownictwa i brak młodych członkiń. Przewodnicząca i członkowie ZG podkreślili wielką aktywność i zaangażowanie członkiń Sekcji i Klubów Kobiet w działalności Związku.

Sprwozdanie pionu plastycznego SLA przedstawił Oskar Pawlas, jej przewodniczący. Plastycy w tym roku wykazali się dużą aktywnością, przekraczającą granice naszego regionu. Zorganizowano dużą wystawę zaolziańskich twórców, której ekspozycja odbyła się w Bielsku – Białej, Krakowie i Pradze. Były eksponowane także wystawy na naszym terenie, plastycy uczestniczyli w plenerach w Polsce.

Sprawozdanie z działalności ZŚM przedstawił jego sekretarz, dr Józef Wierzoń w kilku aspektach: działalność zarządu i Rady Artystycznej, akcje i imprezy w roku bieżącym, pomoc merytoryczna dla zespołów, publikacje w prasie o zespołach i ich

działalności. Aktualnie w ramach ZŚM działają 24 chóry – 18 mieszanych, 4 męskie, 2 żeńskie, oraz 7 zespołów małych form. Zrzeszają one około 800 śpiewaków. Pomimo ogromnej aktywności, stare bolączki ciągną się nadal: brak nowej kadry dyrygenckiej, a tymczasem na kursy do Koszalina i Międzyzdrojów nie wysłano nikogo z naszych zespołów. Brak odmładzania naszych zespołów trwa. Nie ożywiono w większej mierze zespołów szkolnych. Działalność Sekcji Kultury Teatralnej w b.r. sprowadzała się do zorganizowania Turnieju Teatrzyków Dziecięcych „Talinki”, zorganizowania wyjazdów zespołom z Trzyńca, Nieborów, Suchej Górnej i Olbrachcic do Polski, do Krosna i Będzina, współpracy z Gimnazjum w organizowaniu konkursu recytatorskiego „Kresy 95” i zorganizowania dla amatorskiego teatru MK PZKO z Wędryni wyjazdu do Rzeszowa. SKT działa dorywczo, wyłącznie na impuls z Biura. Z braku instruktora, sprawy Sekcji załatwia prezes ZG J. Czap. Członkowie SKT spotykają się nieregularnie.

Zarząd Główny uchwałami 1,2,3 – 11/95, wyraził uznanie dla przedstawionej działalności SK, ZŚ i Pionu Plastycznego SLA a także dla ich przewodniczących. W celu uaktywnienia ruchu śpiewaczego zwrócił się do ZŚM o wypracowanie i realizowanie form konkretnej pomocy chórom i zespołom, przede wszystkim poprzez zapewnienie kadry dyrygenckiej. W dyskusji do „różnych” poruszano jeszcze temat Zwrotu i absencji członków ZG na zebraniach. Dyrektor Biura przedstawił sytuację finansową Biura ZG. Biuro otrzymało z Ministerstwa Kultury RC dotację 1,060 mil. Koron, z tego na „Bajkę” 140 tys., na Zwrot 880 tys. Koszty „Bajki” są w granicach 850 tysięcy. Uchwała ZG 4 – 11/95 wyraża dezaprobatę dla tych członków, którzy bez usprawiedliwienia nie uczestniczą w zebraniach. Uchwała 5 – 11/95 akceptuje nowelizację Regulaminu Wewnętrzny Związku i poleca prezesowi przedstawić go na Konwencji Prezesów. Na zakończenie ustalono delegacje członków ZG na przyszłe imprezy, oraz zaakceptowano odznaczenia związkowe: Grażyna Krzyżanek – Za Zasługi – złoto, Kazimierz Jaworski – Zasłużony dla Związku II st.-srebro, Erwin Jonszta – Zasłużony dla Związku I st.-złoto.

KONWENT PREZESÓW – obradował 31 października. Tematami obrad po sprawozdaniu prezesa z działalności ZG w okresie od ostatniego Konwentu były: sprawa Zwrotu, program zebrań sprawozdawczych i obwodowe sejmiki o kulturze, program szkolenia prezesów, skarbników i przewodniczących KR Miejscowych Kół. Redaktor naczelna Zwrotu Elżbieta Strózczyk przedstawiła aktualną sytuację i możliwości wydawania Zwrotu: 3100 egzemplarzy, 2655 prenumeratorów. Do końca października opłaciło miesięcznik 2100 abonentów. W/g nowych ustaleń MK, warunkiem otrzymania dotacji jest cena 12.-koron za 1 egzemplarz i opłata wysyłki przez odbiorcę, tj. za rok 186.-koron. W dyskusji były wnioski, by Koła same podejmowały miesięcznik w redakcji. Zdania były podzielone. Uchwała 2 – 3/95 zobowiązała naczelną Zwrotu do wysłania do Kół spisów abonentów z uwzględnieniem dłużników. W uchwale 3 – 3/95 Konwent zobowiązał ZG do wystosowania kategorycznego protestu do Ministerstwa Kultury RC z powodu systematycznego obniżania dotacji państwowej na prasę mniejszościową. W sprawie zebrań sprawozdawczych zwrócono się do Kół o podawanie terminów zebrań z wyprzedzeniem i dostosowanie się do propozycji wcześniej podanych w Biuletynie. Prof. Kadłubiec apelował do prezesów, by poświęcili maksymalną uwagę obwodowym sejmikom o kulturze i przypomniał tematy, które należy na sejmikach poruszyć. Przewodnicząca Rady Ekonomiczno – Organizacyjnej, inż. Halina Gawlas poinformowała o tematach szkolenia prezesów, skarbników i przew. KR Miejscowych Kół, które zwołano na 7 i 8 listopada b.r. Na Konwencji byli obecni przedstawiciele z

54 MK. Prezes ZG poinformował o posiedzeniu Rady Polaków. W związku z tym, że Rada d/s Narodowości i przedstawiciele Rządu RC będą 10.11. obradować w sprawie dawnych polskich majątków, prezes Rady Polaków zwrócił się do organizacji polskich w RC, by przygotowały informacje o swoich utraconych majątkach. Taką informację powinny także przygotować zainteresowane Koła PZKO.

Prezes MK PZKO w Olbrachcicach, Iwona Guńkowa podziękowała wszystkim, którzy wsparli finansowo budowę Domu PZKO i byli obecni na jego otwarciu. Byli tam przedstawiciele 38 Kół. Odznaczenia związkowe zatwierdzono dla członków Chóru Nauczycieli Polskich w związku z jego 70 – leciem: Józef Niemiec – Zasłużony dla Związku I st.-złoto, mgr Kazimierz Fober, Józef Kożusznik, Franciszek Kwiczala, mgr Jan Samlicki, Gustaw Słowik, wszyscy – Zasłużony dla Związku I st.- złoto w Wpisem do Złotej Księgi PZKO. Tak samo Oskar Delong z Olbrachcic.

LISTOPAD 1995

WYKOPKI w Milikowie – Centrum, urządziło Miejscowe Koło PZKO 4.11., dając początek tradycji nowej imprezy. Program kulturalny we własnym wykonaniu, oraz specjały ziemniaczane zadowolili wszystkich uczestników, którzy przybyli do Domu PZKO, pomimo mrozu i zasp śnieżnych. W dobry humor ponadto wprawiała orkiestra Henryka Sumery.

KONCERT JESIENNY – zorganizowała dla swych członkiń z Klubów Kobiet Miejskowych Kół PZKO, Sekcja Kobiet działająca przy ZG, dnia 10 listopada. Było to spotkanie działaczek z całego pezetkaowskiego terenu. Przy wspólnym śpiewaniu akompaniował p. Józef Kunschke. W koncercie artystycznym wystąpili młodzi laureaci konkursów i festiwali dziecięcych w Trzyńcu i w Polsce, recytatorzy „Kresów 95”, oraz Teatryk K 5 z PSP w Trzyńcu – Tarasie. Imprezie towarzyszyły ponadto: kiermasz książek przygotowany przez firmę CONTACT, sprzedaż modnej konfekcji damskiej i materiałów z firmy HANSMODE z Olbrachcic, oraz pokaz zdobnictwa świątecznego, prezentowany przez p. Martę Folwarczną z Suchej Średniej. Impreza była ze wszech miar udana, a zwłaszcza występy młodych wykonawców napawały radością i optymizmem.

PRZEGLĄD CIESZYŃSKIEJ PIEŚNI LUDOWEJ – zainicjowała Sekcja Folklorystyczna ZG PZKO, a zorganizowała go 11 listopada PSP w Karwinie – Nowym Mieście. Impreza odbyła się w sali teatrzyku w szkole. Była sprawnie i pomysłowo zorganizowana, co było zasługą p. dyrektor Jadwigi Palowskiej. Młodym śpiewakom akompaniowała kapela „Kamraci” z Błędowic. Program prowadziła p. Aleksandra Opioł. W przeglądzie wzięło udział 71 śpiewaków z przedszkoli: z Suchej Górnej, Sibicy, Cz. Cieszyna – ul. Moskiewska, Stonawy, Karwiny – Nowego Miasta i Frysztatu, oraz z PSP: z Cz. Cieszyna, Orłowej – Lutyni, Błędowic, Suchej Górnej, Stonawy, Karwiny – Nowego Miasta i Frysztatu. Komisja oceniająca występy dzieci zwracała uwagę na czystość gwary, strój, oryginalność piosenek i jakość ich wykonania. Poziom artystyczny młodych wykonawców okazał się bardzo wysoki, szczególnie uczniów klas wyższych. Widownię tworzyli wychowawcy, rodzice, dziadkowie, przedstawiciele instytucji. Otrzymali oni od wykonawców w ciągu czterech godzin trwania Przeglądu, dużą porcję wzruszających przeżyć i uzasadnionego optymizmu.

WYSTAWA KSIĄŻEK POLSKICH WYDAWCÓW – Ponad 1000 tytułów można było obejrzeć, nabyć lub zamówić na wystawie, która była już trzecią z kolei w Klubie PZKO w Czeskim Cieszynie. Organizatorami byli: Zarząd Główny PZKO, Konsulat Generalny RP w Ostrawie, Hurtownia Księgarska ALFA z Bielska –Białej, firma księgarska ALFA Danuty Wirth z Cz. Cieszyna, oraz „Głos Ludu”. Na wernisażu byli obecni oprócz organizatorów także przedstawiciele wydawców. W tym roku wystawiało 28 oficyn wydawniczych. Obecny był poseł Andrzej Urbańczyk z Krakowa, wiceprzewodniczący Komisji Kultury i Środków Przekazu Sejmu RP, obecni byli przedstawiciele polskich, zaolziańskich organizacji, bibliotekarze, nauczyciele, muzycy. Program artystyczny na otwarciu wykonał zespół pod kierownictwem dr Leszka Kaliny p.n. Kompania Osób Prywatnych Amici Cantionis Antique. Wystawa zbiega się zawsze z rocznicą odzyskania przez Polskę w r. 1918 niepodległości. Tak było i tym razem – 11 listopada, co było podkreślane w przemówieniach gości. Ceny książek były promocyjne. Wystawa cieszyła się dużym zainteresowaniem, ceny książek były przystępne, a wybór naprawdę duży.

JUBILEUSZ 80 – LECIA – obchodził 11 listopada Andrzej Kubisz, nazywany Strażnikiem Ojcowskiego Domu. Najmłodszy syn Jana Kubisza, jako jedyny z rodu, został wierny zaolziańskiej ziemi. Jedyny żyjący założyciel „Głosu Ludu”, jeden z inicjatorów powstania „Szyndziolów”- dodatku literackiego gazety, który w r. 1949 przerodził się w „Zwrot”. Andrzej Kubisz mieszka w Domu Ojca w Gnojniku, który zawsze jest otwarty dla polskich twórców i działaczy na niwie kultury po obu stronach Olzy.

O PRZYSZŁOŚCI I WSPÓŁPRACY – rozmawiali 13 i 14 listopada we „Wspólnocie Polskiej” w Warszawie, z prezesem Andrzejem Stelmachowskim, prezes ZG J. Czap, dyrektor Biura B. Suchanek i prezes Macierzy Szkolnej w RC, J. Branny. Prof. Stelmachowski interesował się sytuacją polskich placówek edukacyjnych w RC, szczególnie w obliczu nowej ustawy o szkolnictwie. Stwierdzono, że pomoc finansowa i moralne wsparcie Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” ma dla Zaolzian ogromne znaczenie. Przedstawiciele PZKO i Macierzy wyrazili nadzieję, że dobra współpraca z Zaolziem będzie kontynuowana również po Zejeździe Delegatów i wyborach nowych władz „Wspólnoty”, który ma się odbyć niebawem.

SEJMIK Obwodu Hawierzowskiego – odbył się 15.11. w Domu PZKO w Błędowicach. Miał zweryfikować działalność tamtejszych Kół na polu kultury, aktywność członków i przede wszystkim, zaangażowanie młodzieży związkowej, jako kontynuatora tej działalności. Już sam udział w sejmiku nie napawał optymizmem. Zgromadziło się niewiele ponad 20 osób, przeważnie członków zarządów Kół hawierzowskiego obwodu. Tylko dwa Koła posiadają swój lokal: Błędowice i Sucha średnia. Inne mają utrudnione warunki i możliwości rozwinięcia atrakcyjniejszej działalności. W przedsięwzięciach kulturalnych bierze zazwyczaj udział starsze pokolenie. Widoczny jest brak ciągłości generacyjnej. Reaktywowanego przed kilkoma laty Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej na terenie miasta nie widać. Koło błędowickie próbuje reaktywować Klub Młodych i zespół taneczny, sięgając po młodzież miejscowej PSP. Na sejmiku postanowiono rozwinąć ściślejszą współpracę wszystkich hawierzowskich Kół, organizować wspólnie każdego roku dużą imprezę i nawzajem pomagać słabszym Kołom. Można tę działalność oprzeć na najaktywniejszym, błędowickim Kole i jego możliwościach lokalowych.

JUBILEUSZ 30 – LECIA Sekcji Historii Regionu działającej przy ZG PZKO, odbył się 18.11. w Klubie PZKO w Cz. Cieszynie. Gośćmi imprezy byli m.in. : Andrzej Krawczyk, prezes Fundacji Pomoc Polakom na Wschodzie i Jerzy Kronhold, konsul generalny RP w Ostrawie, którzy przekazali wysokie odznaczenie polskie, Zasłużony dla Kultury Polskiej pp. Janowi Rusnokowi, mgr Otokarowi Matuszkowi, dr Józefowi Macurze, Józefowi Kazikowi, dr Stanisławowi Zahradnikowi, dr Władysławowi Jośkowi i Władysławowi Milerskiemu – najbardziej ofiarnym badaczom historii naszej ziemi. Stanisław Zahradnik w swoim wystąpieniu przeprowadził dogłębną ocenę dokonań i problemów trzydziestolecia SHR. Ogłoszono także wyniki konkursu wspomnień o wydarzeniach na Zaolziu w latach 1939 – 1947. Wpłynęło 20 prac, z których do nagród i wyróżnień wybrano pięć. Nagrodę pierwszą przyznano Alfredowi Kołorzowi z Datyń Dolnych, drugą Erwinowi Jonszcie z Hawierzowa – Szumbarku a trzecią Janowi Ruszowi z Warszawy (rodakowi z Bystrzycy n. Olzą). Wyróżnienie otrzymali Józef Kula ze Stanisławic i Franciszek Szopa z Hawierzowa. Za współpracę z SHR wręczono Dyplom Pamiątkowy czeskiemu historykowi dr Mečislavovi Borákovi z opawskiego Instytutu Śląskiego. Program uroczystości uświetniła kapela „Zorómbek” dr Leszka Kaliny. Z okazji 30 - lecia Sekcji Historii Regionu została wydana przez ZG PZKO „Jednodniówka” p.t. „Pamięć Ziemi Ojczystej” w nakładzie 500 egzemplarzy.

FINAŁ KONKURSU CZYTELNICZEGO – zorganizowała 22.11. Sekcja Bibliotekarsko – Czytelnicza ZG i Oddział Literatury Polskiej Biblioteki Regionalnej W Karwinie – Frasztać, dla młodzieży polskich szkół średnich. W tym roku tematem była książka Aleksandra Kamińskiego „Kamienie na szaniec”. W finale wzięło udział 5 drużyn. Młodzież wykazała się znakomitą znajomością zarówno treści książki, jak i historią Polski tego okresu. Najlepszymi w konkursie byli uczniowie Polskiego Gimnazjum w Karwinie, przed Akademią Handlową z Czeskiego Cieszyna i Szkołą Zdrowotną z Karwiny. Nagrody zostały ufundowane przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” w Warszawie i Konsulat Generalny RP w Ostrawie.

DALSZE SEJMIKI – tym razem w Karwinie, Boguminie – Skrzeczoniu i w Milikowie – Centrum, odbyły się 20, 22 i 23 listopada. W Domu PZKO we Frasztać obradował 20.11. obwód karwiński, do którego należy 14 MK. Zagajając imprezę, przewodniczący Rady Obwodowej S.Kondziółka podkreślił dotychczasowy dorobek karwińskich zespołów. Działają chóry: Przyjaźń, Dźwięk, Lira, Hejnał-Echo i Kalina, w których śpiewa ponad 300 śpiewaków. Przestał jednak działać chór w Starym Mieście, są problemy generacyjne, zaawansowany wiek chórzystów. Zespół Pieśni i Tańca „Górnik” stale przeżywa kryzys. W dyskusji wzięli udział przedstawiciele większości Kół, chórzyci, nauczyciele. Wnioskowano (dyr. Jadwiga Palowska), by większe Koła organizowały regularnie imprezy dla młodzieży w formie zabaw, z jednoczesnym poznawaniem kultury w szerokim pojęciu i folkloru (turnieje, zabawy dyskotekowe, pogadanki). Jako pilne, wnioskowano pozyskanie młodych kierowników zespołów. Postulowano, by zwołać dawnych animatorów ruchu tanecznego w celu wykorzystania ich doświadczeń. W Kołach Obwodu Bogumińskiego jest zarejestrowanych około 700 członków PZKO. Są tutaj stosunkowo dobre warunki lokalowe, ale niemal wszędzie odczuwa się brak młodzieży chętnej do pracy społecznej. Najaktywniejsze i najlepiej zorganizowane jest Miejscowe Koło PZKO w Skrzeczoniu. Postanowiono reaktywować Komitet Obwodowy, jako sprawdzoną ongiś formę współpracy Kół przy organizowaniu większych imprez, oraz wspólnego rozwiązywania problemów szkolnictwa, czy utrzymywania Domów PZKO.

Na sejmiku w Milikowie – Centrum powiało optymizmem. Na sali byli obecni przeważnie ludzie młodzi. W Milikowie – Centrum młodzi kierują działalnością Koła, co również przy dobrej współpracy z Macierzą Szkolną przynosi pozytywne efekty. Są wspólne imprezy, które zgromadzają zawsze liczną publiczność. Funkcjonuje popularny tutaj teatr amatorski. W innych podgórskich Kołach nie jest tak dobrze. Dlatego podjęto inicjatywę organizowania wspólnej imprezy – Festynu Górskiego w Ośrodku PZKO w Koszarzyskach, który by integrował ten obwód. We wszystkich dotychczas odbytych sejmikach brał udział prezes Zarządu Głównego.

„GAUDE MATER POLONIA” – tym hymnem rozpoczął swój jubileusz 70 – lecia Chór Nauczycieli Polskich, działający przy ZG PZKO, 25 listopada w sali Piasta w Cz. Cieszynie. Uroczyste obchody jubileuszu zgromadziły rzeszę miłośników śpiewu, ale także liczne grono gratulantów. Już przed koncertem życzenia składali: ambasador RP w Pradze, Marek Pernał, konsul generalny RP w Ostrawie Jerzy Kronhold, oraz prezes Rady Polaków Wawrzyniec Fójcik. W uroczystym koncercie udział wzięli przedstawiciele PZCHiO z Warszawy i Katowic, polskich zaolziańskich instytucji i organizacji, ZG PZKO. Była Orkiestra Kameralna z Żywca, która koncertowała w drugiej części programu. W pierwszej części koncertu wystąpił chór – jubilat, prezentując swój bogaty repertuar pieśni ludowych, popularnych i patriotycznych. Z chórem wystąpili soliści: Jadwiga Niemiec i Tadeusz Błanik, pianistka Wanda Miech, chór męski „Hasło” z Orłowej. Akompaniaturką była pani Marta Bury, dyrygowali Władysław Rusek, Henryk Kotas i prof. Alojzy Suchanek, który prowadzi ChNP od roku 1981. Chór odnosi stále dużo sukcesów w RC i za granicą. W Praskich „Dniach Śpiewu Chóralnego” w 1992r., zdobył tzw. „Srebrne Pasma”, plasując się w ścisłej czołówce chórów męskich. Od wielu lat ChNP organizuje koncerty wychowawcze dla młodzieży PSP Zaolzia. Niestety, chórzyści są przeważnie w wieku podeszłym, brakuje głosów, dlatego śpiewają z orłowskim „Hasłem”. Po koncercie liczne delegacje chórów Zrzeszenia Śpiewaczo – Muzycznego składały jubilatowi gratulacje, życzenia i kwiaty.

PRZEDŚWIĄTECZNY KIERMASZ – organizuje tradycyjnie od kilku lat jabłonkowskie Koło PZKO. I tym razem salę Domu PZKO wypełniło ok. 800 tytułów książek polskich wydawców, które w tym roku przywiozła firma ALFA z Cz. Cieszyna. Szczególnym zainteresowaniem cieszyły się książki dla dzieci, które kupowano jako podarunek pod choinkę. Duże zainteresowanie było także o literaturę fachową, słowniki, ale także o beletrystykę. Obok książek było również niewielkie stoisko z świątecznymi wypiekami, przygotowane przez panie z Klubu Kobiet.

WYSTAWA W CZYTELNI – Wyniki swej zręczności i pomysłowości zaprezentowały panie z Klubu Kobiet wędryńskiego Miejscowego Koła PZKO w dniach 25 i 26 listopada. Pięknie haftowane makatki i obrusy, misterne koronki, oraz wyroby dziewiarskie na zimę, pomyślane, jako inspiracja do udekorowania świątecznych stołów, prezentowały się wspaniale w kompozycji z suszonymi kwiatami, owocami i łakociami. Były również świąteczne wypieki, oraz loteria.

75 – LECIE CHÓRU „HEJNAŁ – ECHO” – obchodzili 26.11. PZKO – wcy z Frysztatu. Chór męski „Echo” powstał w starej Karwinie w r. 1920. „Hejnał” był założony we Frysztacie w r. 1935. Z biegiem lat, jak stara Karwina z powodu szkód górniczych się wyludniała, doszło w roku 1964 do połączenia obu męskich chórów. Kierownictwo wtedy objął p. Alojzy Kunschke. Aktualny dyrygent, p. inż. Józef Foltyn, pracuje z chórem „Hejnał – Echo” od trzydziestu lat. W programie jubileuszowym

przedstawił się chór – jubilat, oraz chór żeński „Kalina” pod kierownictwem Otokara Winklera. Chóry wykonały najlepsze pozycje ze swego bogatego repertuaru. Konferansjerkę prowadziła pani dyrektor miejscowej PSP, Janina Fierla. W koncercie wystąpił również nowy dziecięcy zespół śpiewaczo – taneczny miejscowej szkoły. Z gratulacjami i życzeniami dla jubilata przybyli przedstawiciele Polskiego Związku Chórów i Orkiestr w Warszawie, Urzędu Miejskiego w Karwinie, przewodniczący ZG PZKO, przedstawiciele okolicznych chórów i Kół. Oba chóry pracują we frysztackim Miejscowym Kole PZKO.

ZEBRANIE ZG PZKO – odbyło się 28.11. Po kontroli uchwał, z których realizacja szkolenia prezesów, skarbników i przewodniczących Komisji Rewizyjnych Miejscowych Kół o prowadzeniu rachunkowości i gospodarowaniu w lokalach PZKO, była spełniona, omawiano przedstawione sprawozdania z działalności Sekcji Sportu i Turystyki, Sekcji Folklorystycznej, Sekcji Historii Regionu.

Sekcja Sportu i Turystyki miała następujący zakres działalności: otwarte mistrzostwa Związku organizowane samodzielnie (7 imprez), oraz współpraca (wspólne imprezy) z Zarządem Krajowym i Oddziałami Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”(6 imprez), z innymi ośrodkami w Polsce (8 imprez), z MK PZKO (5 imprez) , ze szkołami (5 imprez). Ogólnie w wymienionych imprezach udział wzięło 1683 aktywnych uczestników, i bliżej nieokreślona liczba kibiców. Działalność SSiT opierała się na dotacji Ministerstwa Szkolnictwa, Młodzieży i Wychowania Fizycznego RC, którą ZG PZKO otrzymał na podstawie zgłoszenia projektu „ Wolny Czas”, była wspierana przez „Wspólnotę Polską” formą nagród i pokrywaniem kosztów pobytu, w niektórych wypadkach i podróży dla uczestników imprez w Polsce, była także wspomagana przez sponsorów. Przedstawiono także program ważniejszych imprez w roku 1996. SSiT liczy aktualnie 15 stałych członków. Prezesem jest inż. Karol Klus, instruktorem ZG Anna Franek.

Sprawozdanie Sekcji Folklorystycznej przedstawił Jan Szymik. Jeszcze na wstępie, dr J. Wierzoń przekazał informację prof. D. Kadłubca o jego rezygnacji z funkcji przewodniczącego SF, z powodu zastrzeżeń wobec Biura ZG. Zarzuty dotyczyły głównie organizacji jubileuszu 30 – lecia Sekcji. W dyskusji wyjaśniono większość kwestii, Jan Szymik miał odmienne zdanie niż prof. Kadłubiec. Zarząd Główny w uchwale 3 – 12/95 wyraził podziękowanie prof. D. Kadłubcowi, J. Szymikowi i J. Chmielowi za wkład w inicjowanie imprez Roku Kultury Ludowej, jednak z powodu zmniejszania stanu aktywnych członków SF, zaproponował zająć się tym na specjalnie zwołanym zebraniu Sekcji. ZG zalecił również, by nadal kontynuowano Spotkania z Folklorem w szkołach.

Prezes ZG przeczytał obszernie sprawozdanie SHR opracowane przez jej przewodniczącego, mgr O. Matuszka. Sekcja liczy 24 członków. Opiekunem z ramienia ZG jest J.Czap. Sekcja zorganizowała dwa seminaria: wiosenne, z okazji 50. rocznicy zakończenia II wojny światowej i jesienne z okazji 30 – lecia działalności SHR. Czterokrotnie w tym roku prezentowano wystawę „Polacy na Zaolziu”, dwukrotnie, tematyczne, okolicznościowe ekspozycje. Ogłoszono konkurs historyczny i podano jego wyniki. Opublikowano jednodniówkę. Oprócz systematycznej działalności organizacyjnej, odbyło się spotkanie tematyczne o podziale Śląska Cieszyńskiego w r. 1920 i wyjazdowe zebranie do Skrzeczonia. ZG po wysłuchaniu sprawozdań i dyskusji, wyraził sekcjom i ich przewodniczącym, uznanie i podziękowanie, oraz zaakceptował ich programy na r. 1996. W dalszym ciągu zebrania ZG relacjonowano przebieg i wnioski z dotychczas zwołanych sejmików obwodowych o kulturze. Odbyło się ich naradzie 5 : w Błędowicach, Skrzeczoni, Orłowej, Karwinie i Milikowie-Centrum. Po

zakończeniu akcji „sejmiki”, będą opracowane wnioski z tej ogólnozwiązkowej dyskusji w celu poszukiwania efektywniejszych form działalności. ZG przyjął informację prezesa o wizycie przedstawicieli ZG i Macierzy we „Wspólnocie” i w Ministerstwie Kultury i Sztuki w Warszawie, o podpisaniu umowy o dofinansowanie przez Stowarzyszenie prac inwestycyjnych dla „Bajki”.

GRUDZIEŃ 1995

ŚWIĘTO PIEŚNI CHÓRALNEJ – zorganizowało 2.12. Zrzeszenie Śpiewaczo – Muzyczne ZG PZKO w Teatrze w Czeskim Cieszynie. Udział wzięło 19 chórów – 15 mieszanych, 3 męskie, 1 żeński. Impreza miała charakter zawodów śpiewaczych. Nie było pieśni obowiązkowej, repertuar był dowolny. Występy zespołów oceniała komisja wybitnych pedagogów i specjalistów śpiewu chóralnego. Na podstawie doboru utworów i poziomu wykonawstwa artystycznego, chóry zostały zaszerogowane do trzech stref: złotej, srebrnej i brązowej, nie ustalając kolejności w poszczególnych strefach. W strefie złotej znalazło się 7 chórów mieszanych: mostecką „Przełęcz”-dyr. Halina Niedoba, darkowska „Lira” i czeskocieszyńska „Harfa”- dyr. Alojzy Kopoczek, chór studencki „Collegium Iuvenum”, Polski Chór Mieszany „Collegium Cantorum” i chór kameralny „Amici Cantionis Antique” – dyr. Leszek Kalina, rajecki „Dźwięk”- dyr. Halina Goniewicz-Urbaś, oraz jabłonkowski męski chór „Gorol”- dyr. Bogusław Stonawski. Szkoda, że większość chórzystów po odśpiewaniu zaraz odjeżdżała, nie wysłuchując innych zespołów. Głównym bowiem celem spotkania było zapoznanie wszystkich uczestników zawodów śpiewaczych z aktualnym dorobkiem naszego zaolziańskiego śpiewactwa.

„ZABIJACZKA” W NAWSIU – Sekcja Folklorystyczna ZG oraz MK PZKO w Nawsiu zorganizowały 2 grudnia niezwykłą imprezę, która być może przejdzie do tradycji Koła. Pełna autentyczność od początku do końca. Imprezę zorganizowano na zakończenie Roku Kultury Ludowej. Program artystyczny był w wykonaniu kapeli Zespołu „Górole” i „Kamratów”, oraz prowadzących Władysława Młynka i Tadeusza Filipczyka. Przedtem, przed Domem, odbyła się tradycyjna „zabijaczka” z pełnym obrzędkiem. Licznie przybywający na imprezę goście zasiedli przy suto zastawionych stołach racząc się specjałami z prosiaka i dodatkami domowej roboty, pokrzepiając się „toczonym” piwem i „winowicą”. Kapele gryły na zmianę, Młynek z Filipczykiem opowiadali dowcipy a uzupełniali program w duecie śpiewem oraz grą na skrzypcach i akordeonie, Kadłubiec z Wierzgoniem. Zabawa była znakomita. W jej trakcie zjawili się goście z Warszawy: przewodniczący Komisji Spraw Polaków i Emigracji za Granicą Senatu RP, senator Jan Sęk i wiceprzewodniczący tejże Komisji Józef Kuczyński. Rozmów oficjalnych unikano, bowiem takowe przeprowadzone były z przedstawicielami ZG już wcześniej.

KALENDARZ ŚLĄSKI – wydał ZG PZKO pod redakcją p. Otylii Toboły. Treść Kalendarza utrzymana jest w stylu tradycyjnym dla tego typu publikacji. Są artykuły historyczne, regionalne ciekawostki, wspomnienia z czasów wojny i sowieckich łagrów, o kontaktach z polskimi lingwistami, o tradycjach legionowych, poezja, opowiadania naszych czołowych literatów, opowiadania gwarą naszych folklorystów, wydarzenia ostatniego roku, dowcipy i wiele innych ciekawych tematów.

JUBILEUSZ „SKOTNICZKI” - 5. lecie zespołu folklorystycznego „Skotniczka” obchodziło 9.12. w Domu Kultury, Miejscowe Koło PZKO w Orłowej – Lutyni. W ramach jubileuszu imprezie towarzyszyła wystawa robót ręcznych, kiermasz książek, wystawa obrazów Alicji Bartulcowej i exlibrisów Zbyszka Kubeczki, pamiątek (zdjęć, publikacji, dokumentów) na temat polskich szkół i organizacji na tym terenie. Prezentowane i sprzedawane były wyroby zimnej kuchni. Wystawę przygotowały Koła obwodu orłowskiego. „Skotniczka” nawiązuje do działalności zespołu, który niegdyś w Orłowej –Lutyni (Górnej Lutyni) był. Założycielką i kierowniczką dziecięcego zespołu jest pani Odonia Charvat. Starsza młodzież „Skotniczki” tworzy już nowy zespół „Skotnica”. A wszystkich tancerzy i śpiewaków jest 38. W programie jubileuszowym zaprezentowano piosenki, tańce, zabawy i rymowanki zaczerpnięte z folkloru „dolańskiego” – Lutyni, Orłowej, Karwiny. Zespołom towarzyszyła znakomita kapela ludowa pod kierownictwem inż. Józefa Lugscha. Program uświetnił również swoim występem chór mieszany „Zaolzie” Miejscowego Koła PZKO, pod kierownictwem p. Urszuli Odstrčil . Z gratulacjami i życzeniami przybyły liczne delegacje zespołów, okolicznych Kół, Urzędu Miejskiego w Orłowej, ZG PZKO, Rady Polaków, polskich szkół zaolziańskich, a także zaprzyjaźnionej szkoły w Sadkach w Polsce. Koncert jubileuszowy „Skotniczki” był 85. występem w pięcioletniej historii zespołu.

SEJMIK OBWODOWY W TRZYŃCU – odbył się 7 grudnia w Domu PZKO Trzyniec – Osiedle. Zgromadził tylko 5 z 16 trzynieckich Miejscowych Kół. Obecni byli także prezes ZG Macierzy Szkolnej i dyrektor Biura PZKO. W dyskusji omawiano sprawy nie tylko dotyczące PZKO, ale także całości społeczności polskiej Zaolzia. Radzono, jak uczynić Związek atrakcyjnym dla młodzieży. Postanowiono zorganizować spotkanie młodych przedstawicieli Kół obwodu trzynieckiego, by radzić nad formami działań wychodzących z potrzeb młodzieży. Z propozycji dotyczących organizowania imprez dla młodzieży najlepiej wybrzmiał wniosek, by realizować pomysły przy ścisłej współpracy PZKO, szkół i Macierzy Szkolnej, respektując jednocześnie szkolne programy. Dotyczyło by to konkursów recytatorskich i czytelniczych, organizowania atrakcyjnych widowisk i zawodów sportowych, spotkań z aktywnymi zespołami, ciekawymi ludźmi. Zarząd Główny PZKO i jego Biuro powinny przygotować taką ofertę.

WERNISAŻ retrospekcyjnej wystawy obrazów członka Sekcji Plastycznej Rudolfa Kobieli, odbył się 8.12. w Klubie PZKO w Cz. Cieszynie. Swoje zamiłowanie artystyczne rozwijał artysta pod okiem rodzimych twórców: F. Świdra, R. Żebroka, G. Fierli. Studia plastyczne odbywał w Pradze i Ołomuńcu. R. Kobiela uprawia malarstwo sztalugowe, jak pejzaż, portret, martwą naturę. Bierze udział w plenerach, szczególnie w Polsce. Inną pasją artysty jest śpiew. Jest członkiem trzynieckiego „Hutnika” występując w nim jako solista. Jest także członkiem Stowarzyszenia Śpiewaczego Nauczycieli Morawskich. Wystawą zorganizowano z okazji 60. urodzin artysty.

KONCERT „OLZY” W PRADZE – zakończył tegoroczny, bogaty w występy program Zespołu Pieśni i Tańca ZG PZKO. W październiku „Olza” była na turné artystycznym w Anglii, gdzie zaprezentowała się angielskiej Polonii w sześciu całonocnych koncertach. W Pradze zespół wystąpił 10.12. na zaproszenie Ambasady RP w Sali Koncertowej im. Leoše Janáčka. Na widowni byli przedstawiciele polskiej placówki dyplomatycznej, członkowie Polskiego Klubu i praskiej Polonii,

przedstawiciele Ministerstwa Kultury RC. „Olza” zaprezentowała tańce Śląska Cieszyńskiego, tańce polskie, oraz przyśpiewki członków kapeli i solistów.

„GOROL” KONCERTOWAŁ – chór męski Miejscowego Koła PZKO w Jabłonkowie, dał koncert kolęd w kościele ewangelickim Na Niwach w Cz. Cieszynie 17.12., w trzecią niedzielę Adwentu. Chór pod kierownictwem inż. Bogusława Stonawskiego i akompaniamentem (organy elektroniczne) Janiny Cienciąła, wykonał 13 najpiękniejszych polskich kolęd, a na zakończenie „Modlitwę” z opery „Nabucco”. Kolędy dopełniło słowo mówione, opracowane przez Władysława Młynka.

W tym czasie, przed świętami Bożego Narodzenia, liczne chóry Zrzeszenia Śpiewaczo-Muzycznego koncertują z kolędami, Koła, zespoły i sekcje urządają spotkania wigilijkowe, niektóre Kluby Kobiet prezentują wystawy o tematyce świątecznej.

RYTMIKA – Podsumowując działalność pezetkaowskich sekcji i zespołów należy na zakończenie roku powiedzieć o Rytmice, zespole Zarządu Głównego, w którym wyrastają artystycznie przyszłe tancerki i tancerze ZPiT „Olza”. Zespół ponownie prowadziła pani Helena Wojnar, która wprowadziła nową koncepcję pracy, co uwidoczniło się w poprawie dyscypliny i podniesieniu poziomu artystycznego Rytmiki. W zajęciach zespołu brało udział ok. 50 dzieci podzielonych do trzech grup, w/g zaawansowania i umiejętności. Zajęcia obejmowały ćwiczenia tańców, ćwiczenia gimnastyczne, w trzeciej grupie dodatkowo lekcję baletu. Ćwiczenia odbywały się dwa razy w tygodniu. W czerwcu odbyła się lekcja pokazowa dla rodziców i zainteresowanych.

AKADEMIK – tradycyjny bal młodzieżowy na Szczepana, 26.12. w Piaście, cieszył się ogromnym powodzeniem również w tym roku. Zabrakło miejsc siedzących, a było ich ponad 400. Organizatorami, jak zwykle, byli: Antoś Łacek z Biura ZG (główny koordynator) i Sekcja Akademicka „Jedność”. Bawiono się doskonale. Występowały zespoły taneczne „Rytmik” i „Fala”, grała orkiestra Wiesława Farany, funkcjonowało również dyskotekowe studio AV. Akademik rozpoczyna zawsze pezetkaowski sezon balowy.

ZEBRANIE ZG PZKO – odbyło się 27.12. Obrady były poświęcone relacjom z dotychczasowych zebrań sprawozdawczych w Kołach i ustaleniu delegatów ZG na kolejne, w styczniu. Omawiano także efekty spotkań sejmikowych. Program działalności PZKO na rok 1996 przedstawił prezes ZG. Po dyskusji, która rozwinęła się wokół oczekiwanych z niepokojem przyszłorocznych problemów, głównie ekonomicznych, Zarząd program zaakceptował. Zapowiada się on bogato i interesująco, ale realizacja będzie utrudniona. Dlatego ZG zamierza zwrócić się do Miejscowych Kół o większe zaangażowanie w organizowaniu imprez związkowych. Prezes poinformował Zarząd o wysłaniu listu z gratulacjami do nowowybranego Prezydenta RP, Aleksandra Kwaśniewskiego. Poinformował również o wizycie, razem z dyrektorem Biura ZG, u dyrektora Huty Trzyniec, inż. G. Hojdysza, z podziękowaniem za tegoroczne wspieranie PZKO (finansowo i materialnie) i poleceniem się na rok przyszły. Prezes podziękował wszystkim członkom ZG za pracę i aktywność w kończącym się roku 1995.

W drugiej części zebrania uczestniczyli członkowie nowego kierownictwa hotelu Piast, oraz prezes Domu Polskiego s.a., inż. Józef Tobała. Poinformował on ZG o dotychczasowych działaniach hotelu, o przeprowadzonych od 1 listopada zmianach, o przedsięwzięciach inwestycyjnych i planach na najbliższy okres.

ZEBRANIA SPRAWOZDAWCZE – ostatnie dwa miesiące roku to okres zebrań sprawozdawczych w Kołach PZKO. Podsumowując działalność w Kołach, Związek sprawdza kondycję, w jakiej się znajduje sześć lat po zmianach ustrojowych, wprowadzeniu nowych ekonomicznych ustaw (w odniesieniu do organizacji społecznych) i przepisów, pluralizacji życia społecznego i politycznego, postępującej (niestety) asymilacji. Mówi się o bolączkach, które gnębią nas od lat, a na które staramy się znaleźć lekarstwo także na sejmikach. Działalność niektórych Kół jest imponująca, inne borykają się z przeciwnościami, przede wszystkim, natury ekonomicznej, lokalowej a także generacyjnej. Sprawozdania koncentrują się na podsumowaniu realizacji imprez, spotkań, występów i aktywności własnych zespołów, współpracy ze szkołami i przedszkolami, Macierzą, instytucjami w Polsce. Biorąc pod uwagę fakt, że w wielu dziedzinach zaolziańskiego życia społecznego i politycznego rolę wiodącą przejęły inne polskie organizacje, działające obok PZKO, należy stwierdzić, że aktywność Związku ma w naszej polskiej grupie narodowej nadal podstawowe znaczenie. Nie zmienia to jednak faktu, że udział ludzi młodych w tej aktywności jest coraz mniejszy. Potwierdziły to zebrania w Skrzeczoniu, Darkowie, Frysztacie, Karwinie – Sowińcu, Piotrowicach i innych Kołach.

Ogłoszony Rokiem Kultury Ludowej rok 1995, miał między innymi, ożywić stereotypy dotychczasowej działalności PZKO-wskiej, miał przyprowadzić więcej młodzieży na imprezy, zwrócić uwagę na to, że podstawą przetrwania narodu jest własna kultura, oparcie o własne korzenie, a nie kosmopolityzm. Co w tym kierunku zrobiliśmy? Imprez, mających na swym szyldzie RKL, ale także innych, było sporo. Przeciętnie, patriotycznie uświadomiony obywatel Zaolzia miał dużo propozycji, by uświadomić sobie (o ile sam chciał), swoją tożsamość, poczuć się dumnym, albo po prostu, bez ekscytacji – wiedzieć, kim jest. Bal Gorolski, Gorolski Święto a szczególnie Festiwal PZKO z naszymi zespołami i ze „Śląskiem”, dały chyba wystarczająco dużo bodźców i refleksji do pobudzenia wyobraźni i aktywności każdego z nas; ale trzeba tam było być, przeżyć to. Poza tym, folklorystki, historycy ze swymi imprezami, Sekcja Kobiet, Miejskowe Koła PZKO i Kluby Kobiet, dawały nieustannie propozycje, które mogły wnieść i utrwalić wartości, które nie są nam obojętne – tożsamość i patriotyzm. Na każdej imprezie PZKO-wskiej to było odczuwalne. I wcale nie trzeba ulegać kompleksowi zaściankowości, jak niektórzy chcieliby to nazwać. Było otwarcie na kulturę z Polski i innych kierunków, naszą zaolziańską kulturę prezentowaliśmy w Polsce i niekiedy w szerokim świecie, nie doznając kompleksów. Z propozycji RKL korzystała także młodzież szkolna – słuchała prelekcji o wielu sprawach, o naszej historii i współczesności, o wartościach trwałych i przemijających, poznawała zespoły, uczestniczyła w koncertach wychowawczych. Trzeba mieć nadzieję, że pozostawi to w jej świadomości trwały ślad. PZKO starał się dotrzeć do młodzieży również poprzez sport. Dziesiątki imprez, które organizowała Sekcja Sportu i Turystyki zgromadziły pokaźną liczbę uczestników, dla których sportowe imprezy zarówno zaolziańskie, a szczególnie te w Polsce, były z pewnością czymś więcej niż tylko sportowym wysiłkiem fizycznym. Na efekty Roku Kultury Ludowej z pewnością trzeba będzie poczekać. Wnioski będzie można wyciągnąć aż po przeczytaniu sprawozdań MK z r. 1995. Rok Kultury Ludowej był próbą stworzenia pewnego systemu różnorodnych działań dla zahamowania słabnięcia naszej kondycji społecznonarodowej.

